

Årsmelding 2016

Resultat- og Balanserekneskap

Innhaldsliste

Styret si årsmelding for 2016	Side 3
Hendingar i 2016.....	Side 3
Norsk økonomi	Side 3
Verdensøkonomien	Side 4
Sparebanken DIN	Side 5
Verksemda i 2016	Side 5
Resultatutvikling	Side 5
Balanseutvikling	Side 6
Risiko- og kapitalstyring	Side 7
Strategisk samarbeid	Side 9
Personale og arbeidsmiljø	Side 10
Likestilling	Side 10
Samfunnsansvar og ytre miljø	Side 10
Sponsor og marknadsføring	Side 10
Utsiktene for 2017	Side 10
 Resultatrekneskapen	Side 12
Balanserekneskapen	Side 14
Kontantstrømoppstilling	Side 17
Notar til årsrekneskapen	Side 18

Styret si årsmelding for 2016

HENDINGAR I 2016

2016 vart eit spesielt år. DNB la ned avelingskontora sine i Åmot og i Bø, noko som førde til kraftig vekst for Sparebanken DIN. Svært mange av kundane til DNB har hatt eit ynske om å være kunde i ein lokal bank, og har difor flytta sine bankforretningar til Sparebanken DIN. Auken i etterspurnaden frå nye kundar har vært krevjande å handtere for dei tilsette som har gjort ein framifrå jobb.

Banken si avdeling i Skien flytta frå dei midlertidige lokala til flotte, nye lokale på Herkules-senteret våren 2016. Den nye avdelinga har vist særskilt god utvikling.

I januar flytta Seljord-avdelinga over i nye kontor som på mange vis er endra i førehald til tidlegare. Her er ikkje lenger kasser, og kontanthandteringa er overtatt av automatar.

I samband med innføringa av ny finansforetakslov har banken endra sine lover. Dei viktigaste endringane er at talet på styremedlemer er endra frå 7 til 6, at Representantskapet, der det var 20 medlemer, nå heiter Generalforsamlinga, som det er 16 medlemer i, og at det ikkje meir er ein kontrollkomité i banken og ikkje kommunerepresentantar i Generalforsamlinga.

Totalt har Sparebanken DIN hatt 21,4% auke i utlåna i 2016. I tillegg til denne kraftige auken, var Sparebanken DIN den bank av dei 73 bankane i Eika-alliansen som i 2016 hadde best utvikling i salet sitt.

Dei tilsette har på alle felt gjort ein fantastisk innsats i året som gikk, og det er ei stor glede å konstatera at det økonomiske resultatet i 2016 var særskilt godt.

Norsk økonomi

Norsk økonomi var i 2016 inne i sitt andre år med unormalt svak økonomisk vekst. Dei siste prognosane frå Statistisk Sentralbyrå peikar mot ein vekst i BNP for Fastlands-Noreg på 0,7 pst, klart lågare enn dei 2 pst som SSB antek er ein meir normal vekst for norsk økonomi. For å halde veksten oppe, og motverke dei negative verknadene av eit framleis fall i oljeinvesteringane, førtे styresmaktene i 2016 en ekspansiv finanspolitikk. Norges Bank reduserte samstundes si foliorente frå 0,75 pst til 0,5 pst. Også i 2017 vil finanspolitikken bli ekspansiv.

Kronekursen var i gjennomsnitt i 2016 på eit rekordlågt nivå, om lag 2 pst lågare enn i 2015. Til trass for at lønnsoppgjøret blei det mest moderate i manns minne, med ein antatt lønnsvekst på 2,0-2,5 pst, blei prisveksten for året samla så høg som 3,6 pst. Den svake kronekursen verka positivt til dette. Gjennom fjaråret styrka kronekursen seg igjen, og dette bidrog til lågare prisvekst mot slutten av året. Fjarårets fall i reallønna på 1,4 pst er den sterkeste nedgang vi har sett i moderne tid.

Den låge lønnsveksten i fjar må ein sjå saman med den relativt høge arbeidsledigheten i kongeriket, samt dei utfordringar oljeindustrien slit med. Arbeidsledigheten var i underkant av 5 pst ved utgangen av året.

Til trass for svak økonomisk vekst og ein nedgang i kjøpekrafta for folk flest, auka bustadprisane med 8,3 pst for året samla sett. Dette målt ved Eiendom Norge sin nasjonale bustadprisindeks. Dei regionale forskjellane var store med ein nedgang på 5,8 pst i Stavanger, og ein auke på 15,1 pst for hovudstaden.

Kreditteksten til norske låntakarar var 4,8 pst dei siste 12 månader til november. Dei ikkje-finansielle verksemndene hadde 2,6 pst vekst i denne perioden, mens hushalda si gjeld la på

Årsmelding 2016

seg 6,1 pst. Hushalda si gjeldsgrad er nå rekordhøg.

Mot slutten av fjaråret vedtok Finansdepartementet å heve den motsykliske kapitalbuffer fra dagens 1,5 pst, til 2,0 pst frå og med 2018. I tillegg er det innført eit strengare krav til rein kjernekapital under det såkalla pilar 2 kravet i kapitaldekningsreglane.

Talet på konkursar auka med 13,5 pst frå 3. kvartal 2015 til same kvartal i fjar. Oslo Børs enda opp med ein auke på 12,1 pst inklusive utbytter frå slutten av 2015 til siste handledag i fjar. Indeksen for eigenkapitalbevis steig med heile 34,9 pst.

Utsiktene for 2017 er prega av forsiktig optimisme i dei fleste norske prognosemiljø. Den økonomiske veksten vil truleg også ta seg noko opp til trass for framleis svak utvikling i oljenæringerane. Arbeidsløysa vil truleg halde seg om lag på dagens nivå. Pris- og lønnsvekst trur ein vil bli moderat. Likevel vil kredittevksen truleg halde seg høg i hushaldet som følgje av fortsatt stigande bustadprisar i dei fleste delar av landet.

Noregs økonomi blir stadig meir sårbar for eit alvorleg tilbakeslag i bustadmarknaden. Finanstilsynet gjev åtvaringar om auka risiko som følgje av høg prisstigning i bustadmarknaden og vekst i byggeaktivitet. For å dempe bustadprisveksten stramma Finanstilsynet inn bustadlånforskrifta i fjar haust, blant anna med særskilte krav til eigenkapital ved kjøp av sekundærbustad i Oslo.

Verdsøkonomien

Fjaråret starta med betydeleg turbulens i marknaden og frykt for ny global krise. Usikkerhet om Kinas økonomiske situasjon var ein av faktorane som førte til at oljeprisen fall ned til under 30 USD per fat i januar. Gjennom året steig oljeprisen til noko over 50 USD fatet. Dette etter blant anna at OPEC-landa vart einige om produksjonskutt mot slutten av

året. Verdas børsar enda, etter ein svært svak start, med ei god utvikling samla sett.

I eurosonen enda veksten i 2016 på 1,7 prosent, som var ein lågare veksttakt enn året før. Utviklinga var likevel betre enn venta, og blei trekt opp av auka vekst i privat forbruk som følgje av låg inflasjon og gjennom det høgare vekst i hushaldets realinntekt. Framover er det derimot utsikter til auka prisvekst som vil kunne dempe den positive utviklinga. I tillegg er det betydeleg usikkerheit knytt til Storbritannias framtidige handelsavtale med EU. Samt ikkje minst i samband med val i fleir europeiske land, og følgjene av populariteten til dei som er skeptiske til EU. Den europeiske sentralbanken har lagt seg på ein svært ekspansive pengepolitikk med negativ styringsrente kombinert med kjøp av store volum verdipapir («kvantitative lette»). Kjøpsprogrammet skal vare ut 2017, men kan forlengast dersom sentralbanken meiner det er nødvendig.

Det økonomiske bildet i USA er vesentleg betre enn i eurosonen. 2016 var rett nok prega av eit svakt første halvår, men aktiviteten tok seg opp mot slutten av året. Arbeidsmarknaden har hatt ein positiv utvikling over ein lengre periode, og inflasjonen har auka. Som ein konsekvens har sentralbanken FED auka styringsrenta to gongar, i desember 2015 og desember 2016. Det er venta at FED vil auke renta ytterlegare framover, men talet på hevingar vil truleg bli avgrensa av omsynet til verdien av USD føresett den ekspansive pengepolitikken i eurosona, Storbritannia og Japan. Samtidig er det venta ein tydeleg meir stimulerande finanspolitikk etter skiftet av president i USA. Potensielt høgare aktivitet og prisvekst vil tale for eit høgare amerikansk rentenivå.

Veksten i land med sterkt vekst i økonomien i høve til historisk utvikling enda i 2016 på 4,1 prosent, betydeleg over veksten i industriland. Kina bidreg vesentleg til denne utviklinga og har foreløpig unngått ein hard landing, som følgje av blant anna ein meir ekspansiv pengepolitikk og god forbrukervekst. For å nå

Årsmelding 2016

myndighetene sine vekstmål er likevel kredit og investeringar sentrale faktorar, noko som kan gje auka risiko på sikt. Dette hindrar også omstillinga mot forbruk som ein viktig drivar for den økonomiske aktiviteten. I tillegg eksisterer det andre risikomoment. Her kan ein nemne myndighetene sine tiltak for å stanse bustadspekulasjon, auka kapital ført ut av landet som følgje av høgare dollarrenter og forventningar om svakare yuan.

SPAREBANKEN DIN

Sparebanken DIN er ein sjølvstendig sparebank med forretningsadresse i Bø, og med bankkontor i Seljord, Bø, Åmot og Skien.

Banken tilbyr eit breitt spekter av bank-, forsikrings- og investeringsprodukt til privatkundar, bedrifter og institusjonar. Banken sitt marknadsområde er 9 kommunar i Midt- og Vest-Telemark samt Grenland. Sparebanken DIN har valt Eika Gruppen som strategisk alliansepartner.

VERKSEMDA I 2016

Også dette året har vore prega av sterk konkurranse mellom bankane i vårt område, men banken har greidd å halde rentemarginen om lag på same nivå som sist år.

Sparebanken DIN har vore konkurransedyktige, og har hatt god auke både på utlån og innskot. Den sterke auken banken har sett i 2016, har ført til at kapitaldekninga er gått noe ned da resultatet til banken ikkje er stort nok til å kunne auke eigenkapitalen nok.

Banken har bruka mykje ressursar på medarbeidarutvikling også det siste året. Det er eit mål at alle rådgjevarar vert autoriserte, og vi er nå nær ved å nå dette.

Etter at ein har gjennomført ombygging av banken sitt lokale i Seljord, står nå kontora i Bø for tur. I løpet av 2017 vil ombygginga i Bø gje oss meir tidsmessige lokale også her. Kassene forsvinn også i Bø og blir erstatta av

automatar. Samla sett vil dei nye lokala bidra til meir effektiv drift og spara kostnader for banken.

Hovudpunkt frå rekneskapen 2016

- Kraftig vekst i utlånsvolum.
- Sterk auke i sal av andre produkt.
- Eit godt økonomisk resultat.
- God basisdrift, men høge kostnader
- God innskotsdekning.

RESULTATUTVIKLING

Resultatet til Sparebanken DIN for 2016 før tap vart på 44,5 millionar kroner. Tap på utlån er bokført med 3,8 millionar kroner.

Resultat etter tap, men før skatt vart 41,3 millionar kroner. Skatt for året er 9,2 millionar kroner. Resultat etter skatt vart på 32,1 millionar kroner.

Eigenkapitalavkastninga etter skatt vert då 8,1 prosent i 2016.

Årsrekneskapen er utarbeidd i samsvar med reknesakslov, årsreknesaksforskrift og god reknesaksskikk. Det er lagt fram under føresetnad om framleis drift.

Det er ikkje etter reknesaksavslutninga kome på tilhøve eller hendingar som etter styret si vurdering bør kommenterast ytterlegare.

Netto renteinntekter

Banken sine netto renteinntekter vart 78,6 millionar kroner. Rentenettoen er under press som følgje av sterk konkurranse i marknaden.

Netto provisjons- og andre inntekter

Netto provisjonsinntekter og andre inntekter kom opp i 15,8 millionar kroner.

Verdiendring på verdipapir

Banken si sertifikat og obligasjonsportefølje er på 230,6 millionar kroner pr. 31.12.16. Porteføljen er ført til lågaste verdi av opphavleg kostpris og marknadsverdi i samsvar med kursar oppgjeve av Eika Kapitalforvaltning AS. Ved årsskifte er porteføljen avstemt mot offisielle likningskursar.

Årsmelding 2016

Aksjar, andelar og grunnfondsbevis i bankar kom opp i 50,1 millionar kroner ved utgangen av 2016. Av dette er 0,5 millionar kroner klassifisert som omløpsmiddel. Realisert og ikkje realisert gevinst på desse omløpsmidla er 0,8 millionar kroner. Omløpsaksjar, aksjefond og grunnfondsbevis i bankar er i rekneskapen vurdert til lågaste verdi av opphavleg kostpris og børskurs pr. 31.12.16.

Driftskostnader

Banken sine driftskostnader var ved utgangen av året på 63 millionar kroner. Lønnskostnadene var på 23,5 millionar kroner. Sosiale kostnader vart 4,2 millionar kroner. IKT, marknadsføring og andre administrasjonskostnader vart 21,9 millionar kroner. Andre driftskostnader vart 8,8 millionar kroner. Kostnadsprosenten inklusiv verdiendringar på verdipapir vart 58,3 prosent i 2016, og 65,1 prosent eksklusive verdiendringar.

Tap på utlån og garantiar

Netto føringar til tap kosta banken 3,8 millionar kroner i 2016. Ved årsskiftet var banken sine individuelle nedskrivningar på 0,46 prosent av brutto utlån. Gruppevise nedskrivningar var på 0,51 prosent av brutto utlån. Samla total avsetnad til tap er 0,98 prosent.

Tapsnedskrivningar er vurderte etter objektive kriterium. Banken har rutinar for gjennomgang av alle vesentlege misleghaldne og tapsutsette engasjement. Styret meiner med dette å ha gode avsetnader og god oversikt over risikoen i banken si utlånsportefølje.

Disponering av året sitt overskot:

Resultatet for året vart på 32,1 millionar kroner. Styret rår til å disponere dette som følgjer ;

- 10,6 millionar kroner til sparebanken sitt fond.
- 19 millionar kroner til utjamningsfond.
- 2,5 millionar kroner til utbytte.

BALANSEUTVIKLING

Forvaltingskapitalen

Forvaltingskapitalen er på 4.530,2 millionar kroner ved utgangen av 2016. Dette er ein vekst på 530,7 millionar kroner frå i fjar. Lån formidla gjennom Eika Boligkreditt er auka med 198,4 millionar kroner til 558,1 millionar kroner i 2016.

Utlån

Samla brutto utlån var på 3.981 millionar kroner ved årsskiftet. Vekst på utlån vart på 17,8 prosent. Tek ein med utlånsauken til Eika Boligkreditt er det ein samla vekst på utlån med 21,4 prosent for 2016. Utlån i banken sitt marknadsområde, som er Midt- og Vest-Telemark, var på 2.657 millionar kroner, eller 66,7 prosent av samla utlån. Øvrige kommunar i Telemark 14,7 prosent. Oslo stod for 7,3 prosent av utlånsvolumet. Elles i landet 11,3 prosent. Bø kommune stod for 25,7 prosent, medan Seljord kommune stod for 19,5 prosent. Av banken si samla portefølje på eigen bok av utlån, utgjer næringslivet om lag 22,9 prosent ved utgangen av 2016.

Garantiar

Garantivolumet til banken var ved årsskiftet på 100,9 millionar kroner.

Verdipapirbeholdning 31.12.2016

Summen av banken sine verdipapir var på totalt 280,7 millionar kroner, fordelt med 222,6 millionar kroner i obligasjonar, 8,0 millionar kroner i ansvarleg lån og fondsobligasjonar, 49,6 millionar kroner i anleggsaksjar, 0,5 millionar kroner i aksjar definerte som handelsportefølje.

Porteføljen av verdipapir er sett bort til forvalting hos Eika Kapitalforvaltning AS. Gjennomsnittleg løpetid på porteføljen er 1,73 år og den skal ha låg kreditrisiko.

Bøgata 69 AS er heileigd av Sparebanken DIN, og bokført som eigarinteresse i bankrekneskapen. Bøgata 69 AS eig igjen eigedomsselskapet Bøgata 77 AS.

Årsmelding 2016

Bøgata 69 AS er bankbygget som leiger ut lokale til banken i Bø, og til ein del andre langsiktige leigetakarar. Bøgata 77 AS er ei sentral nabotomt i Bø, som for tida blir nytta til parkeringsareal for Bøgata 69. I rekneskapen er aksjane ført til kostpris. Etter takst hausten 2012 kan ein slå fast at marknadsverdien på eide dommene ligg godt over bokført verdi.

Det vert ikkje ført konsernrekneskap, då eventuelle inntekter frå eide domsselskapet er uvesentlege i høve til bankrekneskapen. Dotterselskapet driv si verksemد med uvesentleg resultatverknad for banken.

Innskot

Kundeinnskota er den viktigaste finansieringskjelda til banken. Ved årsskiftet vart det totale innskot på 3.400,7 millionar kroner. Det gjev ein vekst på 309,8 millionar kroner eller 10,0 prosent i høve til året før. Innskotsdekkninga, det vil seie innskot frå kundar i prosent av brutto utlån til kundar, er 85,4 prosent. Banken sitt mål er at innskotsdekkninga ikkje skal kome under 75 prosent. Personmarknaden hadde 67,8 prosent av innskota i 2016. Innskot frå næringslivet utgjorde 27,2 prosent og offentleg sektor var på 5,0 prosent.

Geografisk fordeling på innskota ved årsskiftet var 31,4 prosent frå Bø, 23,9 prosent frå Seljord, 4,5 prosent frå Sauherad, 9,9 prosent frå Tokke og Vinje, 4,4 prosent frå Skien, 10,4 prosent frå andre kommunar i Telemark. 5,8 prosent frå Oslo og 9,7 prosent frå resten av landet. Banken hadde ingen innskot knytt til fastrente ved årsskiftet.

Langsiktig finansiering

Bankens finansiering på 670 millionar kroner fordelar seg med følgjande prosentvise forfall:

- 2017: 12,7%
- 2018: 14,9%
- 2019: 29,9%
- 2020: 26,1%
- 2021: 16,4%

Netto verdipapirgjeld var ved årsskiftet på 450 millionar kroner. Gjeld til kredittinstitusjonar

var på 150 millionar kroner, og vi har to fondsobligasjoner på til saman 70 millionar kroner.

Soliditet

Fondsobligasjonen på 35 millionar kroner har forfall i 2017 og ein på 35 millionar kroner har forfall i 2021. Sparebanken sitt grunnfond medrekna året sitt overskot er på 140,2 millionar kroner. Utjamningsfondet er på 59,2 millionar kroner, medan eigardelskapitalen er på 224,1 millionar kroner. Samla eigenkapital er på 423,6 millionar kroner.

Med eit risikovekta berekningsgrunnlag på 2.441,6 millionar kroner ved utgangen av året, gjev det ei kapitaldekning på 18,87 prosent, og ei kjernekapitaldekning på 18,87 prosent. Rein kjernekapitaldekning er på 16,96 prosent. Banken si målsetjing er minimum å ha ei kapitaldekning på 16,5 prosent, ei kjernekapitaldekning på 15 prosent og ei rein kjernekapitaldekning på 14 prosent. Styret vurderer dermed soliditeten som god.

Kontantstrømmoppstillinga visar ein likviditet på 239,4 millionar kroner, som er litt lågare enn fjaråret. Kontantstrømmen frå banken sine driftsaktivitetar har tilført 23,6 millionar kroner.

RISIKO- OG KAPITALSTYRING

Styring av verksemda

Sparebanken DIN er ein sjølvstendig bank med grunnfond og eigardelskapital. Eigerane av eigenkapitalbevis i banken er Sparebankstiftinga Seljord og Sparebankstiftinga Bø.

Generalforsamlinga er banken sitt høgaste organ. Styret er det organet som er overordna administrasjonen, og skal sjå til at banken blir styrt etter dei retningslinene som er bestemt.

Banken har felt ned prinsipp for styring og kontroll i eit dokument – samt vedteke fleire dokument for policy og styring av dei ulike områda i verksemda.

Årsmelding 2016

Banken har eigen risk- og compliancefunksjon som følgjer opp drifta i banken, og at vedtak i styret blir følgd opp. Funksjonen gjev sin rapport til styret.

Ekstern revisor følgjer opp banken etter ein revisjonsplan. Revisor har fleire møte med både styret og risk- og compliancefunksjonen, og gjev rapporten sin til Generalforsamlinga.

Riskostyring

Riskostyringa i Sparebanken DIN støttar opp under banken sine strategiske mål og utvikling. Risikoeksponeringa skal til ein kvar tid vere innanfor dei rammer som er trekte opp av styret, og skal vere kjende gjennom dei policydokument og instruksar som er karakterisert i banken sin plan for verksemda. Sparebanken DIN har som målsetjing at banken i eit langsiktig perspektiv skal vere godt kapitalisert. Ein skal ha eit godt fundament for utvikling og vekst i høgkonjunkturar og samtidig vere robust til å møte lågkonjunkturar. Risikoeksponering og risikoutvikling blir følgd opp og rapportert kvartalsvis til banken sitt styre.

Kreditrisiko

Kreditrisiko blir definert som faren for tap som følgje av at kundar eller motpartar ikkje kan halde pliktane sine. Kreditrisikoen blir styrt gjennom banken sine strategi- og policydokument, kreditrutinar, kreditprosessar og fullmakter til å gje lån. Desse trekker opp dei overordna retningsliner for korleis ein kan gje kredit. Styret er ansvarleg for banken sin kreditpolitikk og har delegert fullmaktsramme til administrerande banksjef, som innanfor fullmaktene sine har delegert desse vidare. Kreditpolicy, kredithandbok og rutinar for kreditthandsaming, set krav til kva for kreditprosessar og kva for risiko-vurderingar som skal gjerast i samband med godkjenning og oppfølging av person- og næringslivsengasjement. Fullmaktene er knytt opp til kompetanse og engasjementet sin storleik og risiko.

Kreditrisiko er historisk sett den største risiko i bankdrift. Manglande beteningsevne hos

låntakar og underliggjande pant som ved realisasjon ikkje har tilstrekkeleg verdi til å dekke banken sine samla utlån, utgjer den største risikoen i denne kategorien. Begge tilhøve må ligge føre samtidig dersom det skal påføre banken tap. Kreditrisikoen i banken er primært knytt til utlåns- og garantiportefølje, og i mindre grad til obligasjonsbehaldninga.

Marknadsrisiko

Marknadsrisiko vert definert som risiko for tap på grunn av ugunstige endringar i marknadsprisar på renter, valutakursar og verdipapirmarknaden. Styring av marknadsrisiko skjer gjennom rammer, vedtekne i styret. Risikoeksponering og utvikling blir rapportert kvartalsvis til banken sitt styre.

Renterisiko syner seg i samband med utlåns- og innlånsverksemdu og i knytting til aktivitet i penge- og kapitalmarknaden. Renterisiko er eit resultat av at rentebindingstida for banken sin egedel- og gjeldsside ikkje er samanfallande. Ved årsskiftet hadde banken fastrenteutlån på 16,8 millionar kroner. Det er ikkje gjort rentebyteavtalar som kan motverke renterisikoen på desse utlåna. På gjeldssida hadde banken pr. årsskiftet ingen fastrenteinnskot.

Valutarisiko blir definert som risikoen for at banken si behaldning av, og forpliktingar i andre valutaer skal føre til tap som følgje av endringar i valutakursar. Kjøp og sal av valuta er knytt til våre kundar sine kjøp og sal av reisevaluta. Banken sin kontantbehaldning i valuta var på om lag 0,9 millionar kroner.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisikoen vert definert som risikoen for at banken ikkje er i stand til å innfri pliktane sine, eller ikkje er i stand til å finansiere egedelane sine. Målet for banken si likviditetsstyring er å ha tilgang på tilstrekkeleg med likvide midlar til å kunne halde oppe si verksemdu gjennom alle realistiske stressituasjonar. Det er fastsette retningsliner for likviditetsstyring i banken. Innskot frå kundar er den viktigaste og mest stabile finansieringskjelda. Styret legg vekt på

Årsmelding 2016

at tilhøvet mellom innskot frå kundar og utlån til kundar skal vere tilfredsstillande. Ved utgangen av rekneskapsåret var innskotsdekninga på 85,4 prosent.

Banken har, som ein likviditetsreserve, ein kassekreditt på 160 millionar kroner i DNB. Banken har ikkje nytta seg av trekkrettane ved utgangen av året.

Liquidity Coverage Ratio (LCR) var ved årsskiftet 136 poeng.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko vert definert som risikoen for tap som følgje av utilstrekkelege eller sviktande interne prosessar, svikt i rutinar eller system, menneskelege feil, intern utruskap, kriminalitet eller eksterne hendingar. Det vert gjort fortløpande gjennomgang av internkontrollen på desse områda. I tillegg gjerast ei årleg risikovurdering av vesentlege risikoar for alle verkeområde i banken.

Kapitalkrav knytte til operasjonell risiko går inn i utrekninga av kapitaldekning og blir rapportert etter basismetoden. Det er i 2016 ikkje funne svake sider som har tyding for banken sin risiko og kapitaldekning. Styring av operasjonell risiko skjer gjennom kompetanseutvikling, gode system og rutinar, samt god intern kontroll og kvalitetssikring.

STRATEGISK SAMARBEID

Eika Alliansen

Sparebanken DIN er aksjonær i Eika Gruppen AS og ein av 73 lokalbankar i Eika Alliansen. Lokalbankane, Eika Gruppen og Eika Boligkreditt utgjer Eika Alliansen.

Eika Alliansen er ein av Noregs største finansgrupperingar, med ein samla forvaltningskapital på meir enn 360 milliardar kroner.

Eika Gruppen styrkar lokalbanken

Eika Gruppen utgjer finanskonsernet i Eika Alliansen. Konsernets visjon er «Vi styrker lokalbanken». Eika Gruppen utviklar og leverar tenester som understøttar stabil og effektiv bankdrift, samt løysningar og kompetanse som skal sikre vidare vekst og utvikling i bankane, lokalsamfunnet og ikkje minst for kundane.

Dei skal levere ei komplett plattform for bankinfrastruktur, inkludert IT, betalingsformidling og digitale tenester som nett- og mobilbank. Eika Gruppen har eit profesjonalisert prosjekt- og utviklingsmiljø som investerer store ressursar i utvikling av nye digitale løysningar for lokalbankane.

Produktselskapa i Eika Gruppen - Eika Forsikring, Eika Kredittbank, Eika Kapitalforvaltning og Aktiv Eiendomsmegling - leverer eit breitt spekter av finansielle produkt, kommersielle løysningar og konsept som skal heve kompetansen i bankane.

Eika Gruppen gjev alliansebankane tilgang til kompetanseutvikling gjennom Eika Skolen, styring av verksemda gjennom Eika ViS, økonomi- og regnskapstenester gjennom Eika Økonomiservice og depottenester gjennom Eika Depotservice. Sparebanken DIN nyttar ikkje Eika Depotservice.

I tillegg arbeider Eika Gruppen innanfor område som kommunikasjon, marknad, merkevare og næringspolitikk. Dette for å ivareta lokalbankane sine næringspolitiske interesser på desse områda.

Eika Boligkreditt – eit selskap som kan sikre Sparebanken DIN sin langsiktig funding

Eika Boligkreditt er ein del av Eika Alliansen. 72 lokalbankar og OBOS eig selskapet. Eika Boligkreditt har som føremål å sikre bankane tilgang til langsiktig og konkurransedyktig funding. Selskapet har en forvaltningskapital på om lag 96 milliardar. Poenget er at dei skal ha tilgang til den internasjonale marknaden for Obligasjonar med fortrinnsrett (OMF). Dette kan ikkje den einskilde lokale sparebank klare sjølv.

Årsmelding 2016

Eigendomsmegleren DIN Telemark AS

Saman med 3 eigedomsmeclarar eig banken Eigendomsmegleren DIN Telemark AS. Føremålet med eigarskapet er å ha eit tilbod til våre kundar på eigedomsmekling, samt skape synergiar for verksemdene. Aktivitetene i bustadmarknaden var bra i 2016, og selskapet hadde eit overskot på 1.037.657 kroner før skattekostnad i 2016.

PERSONALE OG ARBEIDSMILJØ

Ved utgangen av 2016 var det totalt 38,45 årsverk i banken. Av dette var ingen årsverk i permisjon. Personale er stabilt og verksemda blir drive i samsvar med dei rammene styret har fastsett. Sjukefråværet i 2016 blant fast tilsette i bankdrifta var 739 dagsverk. Samla utgjorde sjukefråvær totalt omlag 8,3% av total arbeidstid. Av dette var korttidsfråvær som følgje av eigen eller barn sin sjukdom 0,8%. Det har ikkje vore ulykker eller skader i banken i 2016.

Med utgangspunkt i våre kundar sine krav til profesjonell rådgjeving og høg servicegrad, er det eit kontinuerleg fokus på å styrke dei tilsette sin kompetanse i samarbeid med Eika Skolen. Banken er fleksibel med omsyn til å tilpasse arbeidstid til ulike livsfasalar.

LIKESTILLING

I banken si generalforsamling er det 16 medlem, derav 5 kvinner og 11 menn. I banken sitt styre er det 6 medlem, 2 kvinner og 4 menn. Av banken sine tilsette er det 1 kvinne i styret. Lønnsnivå er uavhengig av kjønn.

SAMFUNNSANSVAR OG YTRE MILJØ

Banken med datterselskap er opptatt av at ein tek omsyn til dei tilsette sine rettar og bygger opp om gode sosiale tilhøve. Banken er opptatt av at menneskerettighetane blir følgde og dette blir og vurdert i høve til innkjøp av varer og tenester. Banken har klare

retningslinjer med omsyn til antikvitask, og korleis ein held seg til korruption både når det gjeld tilsette og kundar. Banken si verksemd forureinar ikkje det ytre miljø. I samanheng med finansiering av ulike kundar og prosjekt blir miljøspørsmålet vurdert som ein del av kreditthandsaminga. Banken sine lokale vert oppvarma med straum.

SPONSOR OG MARKNADSFØRING

Sparebanken DIN har i året 2016 hatt faste samarbeidsavtalar/sponsoravtalar med lag og organisasjonar i Midt- og Vest-Telemark med om lag 978.990 kroner. I tillegg er det gjeve stønad til annonsering med meir for lag og organisasjonar i banken sitt verkeområde.

Sparebanken DIN tilbakefører delar av sitt overskot til lokalsamfunna i Bø og Seljord gjennom sparebankstiftingane.

Sparebankstiftinga Seljord er stifta på delar av eigenkapitalen frå Seljord Sparebank, og Sparebankstiftinga Bø er stifta på delar av eigenkapitalen frå Bø Sparebank.

Eigenkapitalen i bankane som ikkje gjekk inn i stiftingane gjekk inn i grunnfondet i Sparebanken DIN. Denne grunnkapitalen er dela likt mellom Bø og Seljord. Ut frå dette er representasjonen i dei styrande organ i banken lik frå valkrinsane Seljord og Bø. Stiftingane skal vere langsiktige eigarar i Sparebanken DIN. Stiftingane delar av overskotet sitt til allmennyttige føremål.

UTSIKTENE FOR 2017

Ved inngangen til 2017 er det ein del uvisse om vegen vidare i norsk økonomi. Viktigast blir oljebransjen si utvikling og dei moglege verknadene denne utviklinga vil få samla sett. Ein låg oljepris kan bli motverka av kutt i renta og ein meir ekspansiv finanspolitikk.

Arbeidsløysa ventar ein vil vera uendra. Dersom verdien på krona går ned gjev dette dyrare import. Det kan igjen føre til at kostnadsveksten blir så høg at inflasjonen når opp til målet på 2,5 prosent.

Årsmelding 2016

Styret vurderer utsiktene for vidare drift av banken som gode. Rekneskapen er lagt fram under føresetnad om framleis drift og styret stadfestar at føresetnadene er til stades. Vi har tru på ei positiv utvikling av banken slik kundane ønskjer, og på den måten oppnå ein vekst på utlån og innskot. Dette skal i fyrste omgang skje i noverande marknadsområde i Midt- og Vest Telemark, og i tillegg i Grenland som følgje av at vi opna eit nytt lokale på Herkules i Skien våren 2016.

Gjennom opplæringstiltak og program for medarbeidarutvikling har vi eit stort fokus på å auke og vedlikehalde kompetansen hos våre tilsette.

Styret ser det som viktig at Sparebanken DIN blir bruka som eit instrument i utviklinga av Midt- og Vest-Telemark.

Det er viktig for heile området og alle som bur her, at lokalbanken tek ansvar i samband med næringsutvikling, samt prioritærer unge menneske som vil busetje seg i området.

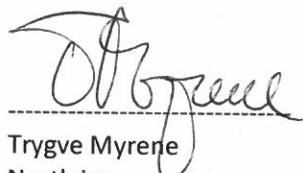
Med utsikter til ein høgare arbeidsledighet, vanskelegare tider og høg vekst tek banken høgde for større tap både i privat- og bedriftsmarknaden.

Styret vil takke alle kundar og kontaktar for godt samarbeid i 2016, og ser fram til godt samarbeid i 2017. Ved at kundane sluttar opp om banken og at ein med felles innsats bidreg til positiv utvikling, kan banken nå sitt mål om vidare utvikling av distriktet. Styret vil også rette ein stor takk til banken sine tilsette for innsatsen, og den endringsviljen dei visar for at Sparebanken DIN skal halde fram som ein moderne og god bank for kundane sine.

Harald Flaten
Styreleiar

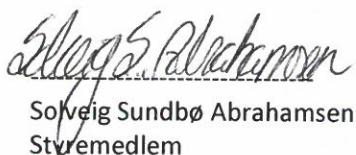
Bø, 13. februar 2017
I styret for Sparebanken DIN

Trygve Myrene
Nestleiar

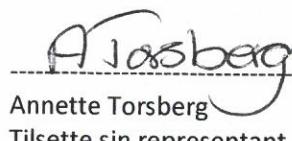
Olav Berge
Styremedlem

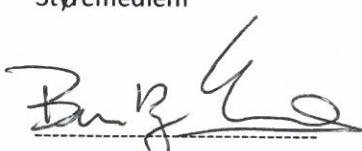
Solveig Sundbø Abrahamsen
Styremedlem

Vidar Top
Styremedlem

Annette Torsberg
Tilsette sin representant

Ben Roger Elvenes
Adm. Banksjef

Årsmelding 2016

RESULTATOPPSTILLING

<i>Tall i tusen kroner</i>	NOTE	2016	2015
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		1.197	1.479
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder		121.452	123.959
Renter og lignende inntekter av sertifikater og obligasjoner		4.986	7.183
Sum renteinntekter og lignende inntekter		127.634	132.621
Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner		4.114	3.615
Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder		34.302	45.981
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer		7.621	7.517
Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	7	945	995
Andre rentekostnader og lignende kostnader	8	2.090	2.053
Sum rentekostnader og lignende kostnader		49.072	60.161
Netto rente- og kreditprovisisjonsinntekter		78.563	72.460
Inntekter av aksjer, andeler og verdipapirer med variabel avkastning		7.766	6.412
Inntekter av eierinteresser i tilknyttede selskaper		43	-
Sum utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning		7.809	6.412
Garantiprovisjoner		909	941
Andre gebyr- og provisjonsinntekter		18.589	18.010
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	9	19.498	18.950
Andre gebyr og provisjonskostnader		3.732	3.456
Sum provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	9	3.732	3.456
Netto verdiendring og gevinst/tap på sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende		1.705	(2.900)
Netto verdiendring og gevinst/tap på aksjer og andre verdipapirer med variabel avkast		837	(196)
Netto verdiendring og gev/tap på valuta og finansielle drivater		436	560
Sum netto verdiendring og gev/tap på valuta og verdipapirer som	6	2.977	-2.536
Driftsinntekter faste eiendommer		744	644
Andre driftsinntekter		1.693	357
Sum andre driftsinntekter		2.437	1.002
Lønn		23.539	20.270
Pensjoner	10	2.001	2.662
Gevinst ved overgang fra ytelsesbasert til innskuddsbasert pensjon			
Sosiale kostnader		4.225	3.512
Administrasjonskostnader		21.892	18.908
Sum lønn og generelle administrasjonskostnader	11	51.658	45.351
Ordinære avskrivninger		2.537	1.926
Nedskrivninger		-	-
Sum avskr. m.v. av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	13	2.537	1.926

Årsmelding 2016

RESULTATREGNSKAP	NOTE	2016	2015
Driftskostnader faste eiendommer		1.546	1.657
Andre driftskostnader		7.269	6.580
Sum andre driftskostnader	14	8.814	8.237
Tap på utlån		3.806	5.185
Tap på garantier m.v.		-	(511)
Sum tap på utlån, garantier m.v.	2	3.806	4.674
Nedskrivning/reversering av nedskrivning		-	(946)
Gevinst/tap		565	0
Sum nedskr./reversering av nedskrivning og gev./tap på verdip. som er anl.m	565	-946	
Resultat av ordinær drift før skatt		41.302	31.699
Skatt på ordinært resultat	15	9.245	7.947
Resultat for regnskapsåret		32.057	23.752
Til disposisjon		32.057	23.752
Overført til/fra sparebankens fond		10.560	7.698
Avsatt til utbytte		2.500	2.000
Overført til utjevningsfond		18.998	14.054
Sum overføringer og disponeringer	22	32.057	23.752

Årsmelding 2016

EIENDELER

<i>Tall i tusen kroner</i>	<i>Noter</i>	2016	2015
Kontanter og fordringer på sentralbanker	16	62.700	65.278
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		169.175	206.114
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		7.500	7.500
Sum netto utlån og fordringer på kredittinstitusjoner		176.675	213.614
 Kasse-/ drifts- og brukskreditter		275.544	257.341
Byggelån		42.945	46.010
Nedbetalingsslån		3.662.665	3.076.302
Sum utlån og fordringer på kunder, før nedskrivninger	2	3.981.154	3.379.653
Individuelle nedskrivninger på utlån	2	(18.440)	(19.165)
Nedskrivninger på grupper av utlån	2	(20.400)	(15.733)
Sum netto utlån og fordringer på kunder		3.942.314	3.344.755
 Overtatte eiendeler		-	1.090
 Sertifikater og obligasjoner utstedt av det offentlige		20.006	-
Sertifikater og obligasjoner utstedt av andre		210.599	261.794
Sum sertifikater og obligasjoner	6	230.605	261.794
 Aksjer, andeler og grunnfondsbevis		50.083	51.239
Sum aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning	6	50.083	51.239
 Eierinteresser i andre tilknyttede selskaper		410	410
Sum eierinteresser i tilknyttede selskaper	17, 18	410	410
 Eierinteresser i andre konsernselskaper		12.266	11.266
Sum eierinteresser i konsernselskaper	17, 18	12.266	11.266
 Maskiner, inventar og transportmidler		2.381	1.015
Bygninger og andre faste eiendommer		33.087	30.101
Sum varige driftsmidler	13	35.468	31.116
 Andre eiendeler		9.665	10.077
Sum andre eiendeler		9.665	10.077
 Opptjente ikke mottatte inntekter		6.749	5.891
Forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader		3.238	2.924
Overfinansiering av pensjonsforpliktelser		500	800
Andre forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader		2.738	2.124
Sum forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		9.986	8.815
 SUM EIENDELER		4.530.172	3.999.453

Årsmelding 2016

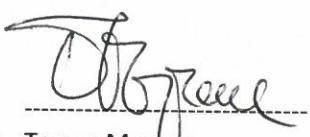
GJELD OG EGENKAPITAL

<i>Tall i tusen kroner</i>	<i>Noter</i>	2016	2015
Lån og innskudd fra kreditinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		98	52.936
Lån og innskudd fra kreditinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		150.000	100.000
Sum gjeld til kreditinstitusjoner	19	150.098	152.936
Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid		2.514.318	2.359.179
Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid		886.363	731.752
Sum innskudd fra og gjeld til kunder	19	3.400.680	3.090.930
Sertifikater og andre kortsiktige låneopptak		-	50.000
Obligasjonskjeld		450.000	250.000
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	20	450.000	300.000
Annen gjeld		20.987	15.697
Sum annen gjeld	21	20.987	15.697
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter		9.653	6.576
Pensjonsforpliktelser	10	265	453
Utsatt skatt	15	2.429	1.595
Andre avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser		2.503	2.003
Sum avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser		5.197	4.050
Egvarende ansvarlig lånekapital/fondsobligasjonslån		70.000	35.000
Sum ansvarlig lånekapital	20	70.000	35.000
SUM GJELD		4.106.615	3.605.190
Egenkapitalbevis		224.147	224.147
Sum innskutt egenkapital	22	224.147	224.147
Sparebankens fond		140.355	129.882
Utjevningsfond		59.055	40.234
Sum opptjent egenkapital	22	199.410	170.116
SUM EGENKAPITAL		423.557	394.263
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		4.530.172	3.999.453
Poster utenom balansen			
Garantiansvar	23	50.565	51.165
Garantier til Eika Boligkreditt	23	50.361	13.847

Årsmelding 2016

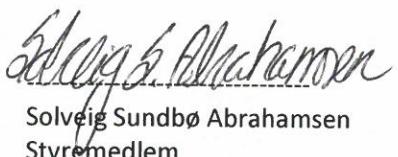
Harald Flaten
Styreleiar

Trygve Myrene
Nestleiar

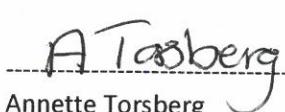
Olay Berge
Styremedlem

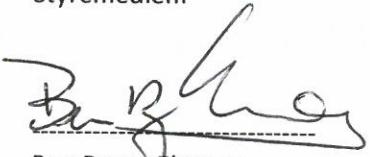
Solveig Sundbø Abrahamsen
Styremedlem

Vidar Top
Styremedlem

Annette Torsberg
Tilsette sin representant

Ben Roger Elvenes
Adm. Banksjef

Årsmelding 2016

Sparebanken DIN

Kontantstrømoppstilling 2016

Tall i hele 1000

	2016	2015
Tilført fra årets drift *)	23.621	16.856
Endring diverse gjeld	17.898	7.127
Endring diverse fordringer	<u>330</u>	<u>2.112</u>
Likviditetsendring fra resultatregnskapet	41.849	26.095
Endring brutto utlån	-601.501	-346.470
Endring tapsavsetning ved fusjon	0	0
Endring kortsiktige verdipapirer	36.392	93.810
Endring innskudd fra kunder	<u>309.750</u>	<u>274.589</u>
Netto likviditetsendring fra virksomhet	-213.510	48.024
-Investering i varige driftsmidler/immaterielle eiendeler	-10.917	-10.214
Salgssum varige driftsmidler	4.689	
Endring i langsiktige verdipapirer	<u>-1.941</u>	<u>12.369</u>
Likviditetsendring vedr. investeringer	-8.169	2.155
Økning ansvarlig lånekapital	35.000	0
Innfrielse obligasjonslån	-50.000	-260.000
Oppnak av nytt obligasjonslån	250.000	150.000
Oppnak lån fra finansinstitusjoner		98.785
Innfridd lån fra finansinstitusjoner	<u>-52.838</u>	<u>0</u>
Likviditetsendring fra finansiering	182.162	-11.215
Endring likvider	-39.517	38.964
+ Likvidbeholdning 1/1	278.892	239.928
= Likvidbeholdning 31/12	239.375	278.892
Som består av :		
Kasse, DNB, Norges Bank	62.700	65.278
Lån andre finansinstitusjoner	<u>176.675</u>	<u>213.614</u>
Sum	239.375	278.892
*) Tilført fra årets drift		
Årets resultat	32.057	23.752
Betalt skatt	-8.648	-9.177
Endring nedskrivning for tap	3.942	-1.687
Ordinære avskrivninger	2.537	1.926
Gevinst/tap på verdipapirer	<u>-3.106</u>	4.042
Gevinst/tap på driftsmidler	-661	
Overført til utbytte	<u>-2.500</u>	<u>-2.000</u>
Sum tilført fra årets drift	23.621	16.856

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømmer tilført fra drift av banken er definert som løpende renter fra utlåns- og innskuddsvirksomheten mot kunder, netto inn- og utbetaler fra utlåns- og innskuddsvirksomheten, samt utbetaler generert fra omkostninger knyttet til bankens ordinære virksomhet. Investeringsaktiviteter er definert som kontantstrømmer fra verdipapirtransaksjoner. I tillegg medtas kontantstrømmer knyttet til investeringer i driftsmidler og eiendommer. Finansieringsaktiviteter (funding) inneholder kontantstrømmer fra oppnak og nedbetaling av obligasjonsgjeld og markedsinnlån.

Noter til årsregnskapet

Regnskapsprinsipper

Generelt		side	19
Note 1	Risikostyring	side	23
Note 2	Kreditrisiko	side	26
Note 3	Kapitaldekning	side	31
Note 4	Likviditetsrisiko	side	32
Note 5	Renterisiko	side	32
Note 6	Markedsrisiko og verdipapirer	side	33
Note 7	Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	side	35
Note 8	Andre rentekostnader	side	35
Note 9	Provisjonsinntekter og provisjonskostnader	side	36
Note 10	Pensjon	side	37
Note 11	Lønns- og administrasjonskostander	side	38
Note 12	Lån og ytelsjer	side	39
Note 13	Varige driftsmidler	side	40
Note 14	Andre driftskostnader	side	40
Note 15	Skatt	side	40
Note 16	Kontanter og innskudd i Norges Bank	side	42
Note 17	Overtatte eiendeler	side	42
Note 18	Eierinteresser i tilknyttede selskaper og konsernselskaper	side	42
Note 19	Gjeld til kreditinstitusjoner og innskudd fra kunder	side	43
Note 20	Gjeld opptatt ved utsendelse av verdipapirer	side	44
Note 21	Spesifikasjon av annen gjeld	side	44
Note 22	Egenkapital	side	45
Note 23	Garantiansvar	side	45
Note 24	Nøkkeltall	side	46
Erklæring fra styret og adm.banksjef		side	47
Revisors beretning		side	48

Årsmelding 2016

GENERELT

Bankens årsregnskap for 2016 er utarbeidet i samsvar med regnskapsloven av 1998, forskrift om årsregnskap for banker samt god regnskapsskikk. Under enkelte noter er det inntatt ytterligere forklaring og henvisning til poster i resultatregnskap og balanse. Alle beløp i resultatregnskap, balanse og noter er i hele tusen kroner dersom ikke annet er oppgitt.

Banken har fra 01.01.2015 gått over til å bruke IAS 19. Se omtale av dette i prinsippnoten under pensjoner og under pensjonsnoten (note 10).

Utarbeidelse av konsernregnskap

Sparebanken DIN eier 100 % av datterselskapet Bøgata 69 AS og datterdatterselskapet Bøgata 77 AS og 100 % i datterselskapet Seljord Næringshage Eiendom AS samt 42,85% av Eiendomsmegleren DIN Telemark AS. I tillegg 50 % av Århush Næringspark AS. Det er ikke utarbeidet konsernregnskap. Unnlatt konsolidering av Bøgata 69 A/S og Seljord Næringshage Eiendom AS begrunnes med at unnlatelsen ikke har betydning for å bedømme bankens stilling og resultat. Se note 18.

Bruk av estimator

Ledelsen har brukt estimator og forutsetninger på balansedagen under utarbeidelse av regnskapet i henhold til god regnskapsskikk. Dette har påvirket resultatregnskapet og verdsettelse av eiendeler og gjeld, samt usikre eiendeler og forpliktelser på balansedagen.

Periodisering av renter, provisjoner og gebyrer

Renter, provisjoner og gebyrer føres i resultatregnskapet etter hvert som disse blir opptjent som inntekter eller påløper som kostnader. Foretatte beregninger viser at etableringsgebyrer ikke overstiger kostnadene som oppstår ved etablering av det enkelte utlån. De periodiseres derfor ikke over lånets løpetid.

Inntektsføring/kostnadsføring

Forskuddsbetalte inntekter ved slutten av året blir periodisert og ført som gjeld i balansen. Opptjente, ikke betalte inntekter ved slutten av året blir inntektsført og ført som eiendel i balansen. På engasjementer der det blir gjort nedskrivninger for tap, blir renteinntekter resultatført på ordinær måte. Aksjeutbytte blir inntektsført i det året de blir utbetalt. Realisert kursgevinst/-tap resultatføres ifølge FIFU-prinsippet. Det vil si at den enkelte handel for vedkommende verdipapir reskontroføres og resultatføres separat. Kjøp og salg av verdipapirer blir bokført på oppgjørstidspunktet.

Finansskatt

Det innføres finansskatt på lønnsgrunnlaget fra 2017. Finansskatt på lønnsgrunnlaget beregnes i prosent med utgangspunkt i grunnlaget for arbeidsgiveravgift for de finansskattepliktige virksomhetene. Skattesatsen er vedtatt til 5 prosent. Banken er finansskattepliktig.

UTLÅN – BESKRIVELSER OG DEFINISJONER

Vurdering av utlån

Bankens utlån er vurdert til virkelig verdi på utbetalingstidspunktet. Gebyr ved etablering av lån overstiger ikke kostnadene og inntektsføres løpende. Utlån vurdert til amortisert kost vil derfor være tilnærmet lik pålydende av lånene. Boliglån overført til og formidlet til Eika Boligkreditt AS (EBK) er ikke balanseført. Den vesentlige risiko er vurdert å være overført til EBK, også for overførte lån som tidligere har vært på bankens balanse, og er derfor fraregnet.

Årsmelding 2016

Behandling av engasjementer som ikke er misligholdt

Banken foretar kvartalsvis vurdering av utlåns- og garantiporteføljen for både nærings- og personkunder. For engasjementene er det verdien av bankens sikkerhet, låntakers betalingsevne etc. som vurderes. Dersom gjennomgangen viser at tap kan påregnes, bokføres tapet i bankens regnskap som individuell nedskrivning.

Behandling av misligholdte engasjementer

Et lån anses som misligholdt når låntaker ikke har betalt forfalte terminer innen 1 dag etter terminforfall, eller når rammekreditter ikke er inndekket som avtalt.

Ved mislighold vurderes kundens samlede engasjement. Låntakers tilbakebetalingsevne og sikkerheten avgjør om et tap må påregnes. Sikkerheten vurderes til antatt laveste realisasjonsverdi på beregningstidspunktet, med fradrag for salgskostnader. Dersom det foreligger objektive bevis for verdifall på bankens fordringer, føres dette som individuelle nedskrivninger.

Behandling av konstaterte tap

Ved mislighold over 1 dag, inntrådt konkurs, avvikling eller akkord, blir engasjementet vurdert med hensyn til sikkerhet og betalingsevne for å få oversikt over bankens risiko for tap. Ved objektive bevis på verdifall på engasjementet, behandles engasjementet normalt først som individuell nedskrivning. Engasjementet regnes som endelig tapt når konkurs eller akkord er stadfestet, tvangspant ikke har ført frem eller som følge av rettskraftig dom eller inngått avtale. Beregnet verdifall på engasjementet føres da som konstatert tap, eventuelle individuelle nedskrivninger føres til inntekt. Endelig konstaterte tap fjernes fra bankens låneporfølje og fra individuelle nedskrivninger.

Reversering av tidligere tapsavsatte engasjementer

Reversering av tidligere tapsavsatte engasjementer skal skje i den utstrekning tapet er redusert og objektivt kan knyttes til en hendelse inntruffet etter nedskrivningstidspunktet.

Behandling av nedskrivninger på grupper av utlån

Nedskrivning på grupper av utlån vil si nedskrivning uten at det enkelte tapsengasjement er identifisert.

Nedskrivningen er basert på objektive bevis for verdifall i bankens låneporfølje ut fra bankens vurdering av risiko for manglende betalingsevne med grunnlag i beregninger med basis i erfaringstall, konjunkturendringer, bransjeanalyser og andre forhold. Andre forhold kan være verdifall på fast eiendom ved økte markedsrenter, svikt i betjeningsevne ved markert renteoppgang eller nedbemannning på større arbeidsplasser.

Behandling av individuelle nedskrivninger på utlån

Vurdering av om det foreligger objektive bevis for verdifall skal foretas enkeltvis av alle utlån som anses som vesentlige. Utlån som er vurdert individuelt for nedskrivning og hvor nedskrivning er gjennomført skal ikke medtas i gruppevurdering av utlån. Banken fordeler sine utlån på PM – lån til personmarkedet og BM – lån til bedriftsmarkedet.

Rapportering av misligholdte lånengasjement

Rapportering av misligholdte lån skal ifølge myndighetenes krav rapporteres slik: Hvis kunden har ett eller flere misligholdte lån eller overtrekk på innskuddskonto, rapporteres kundens hele lånengasjement.

OVERTATTE EIENDELER

Overtatte eiendeler beholdes inntil verdien kan realiseres ved salg.

Årsmelding 2016

FINANSIELLE INSTRUMENTER

Finansielle derivater

Banken benytter finansielle derivater for å kunne sikre eksponeringen mot renterisiko som oppstår gjennom bankens virksomhet. Slike avtaler omfatter rentebytteavtaler. Bankens finansielle derivater er definert som sikringsforretninger og effekten av disse blir vurdert i sammenheng med den sikrede post. Banken benytter ikke slike forretninger til spekulativ handel, men bare som del av bankens sikringsstrategi. Alle bankens derivatavtaler dekker også kravene til regnskapsmessig sikring.

Renteinstrumenter utenfor balansen

Resultatet av sikringsforretninger blir bokført parallelt med resultatet av den underliggende balanseposten som forretningen er inngått for. Inntekter og kostnader fra disse avtalene resultatføres netto. Banken hadde ingen rentebytteavtaler i 2016.

Verdipapirer

Verdipapirbeholdningen spesifiseres og verdivurderes ved utløpet av hver regnskapsperiode (månedlig). Omløpsporteføljen (herunder handelsportefølje) og anleggsportefølje verdivurderes etter forskjellige regler og hver for seg.

Obligasjoner og sertifikater

Banken har obligasjoner definert som andre omløpsmidler. Andre omløpsmidler er vurdert til den laveste verdi av anskaffelseskostnad og virkelig verdi. Obligasjonsbeholdningen er sammensatt i henhold til krav til avkastning og risiko og er en del av bankens likviditetsbuffer. Forvaltningen av obligasjonsporteføljen er satt ut til en profesjonell aktør, og forvalteren står også for fastsettelsen av virkelig verdi for de enkelte obligasjonene og sertifikatene. Det benyttes priser notert i markedet. Når noterte priser ikke foreligger beregnes virkelig verdi i prisingsmodell utarbeidet av Fondsmeglernes forening.

Aksjer og grunnfondsbevis

Aksjer og grunnfondsbevis er klassifisert som omløps- eller anleggsmidler. Disse vurderes til den laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Grunnlag for virkelig verdi for børsnoterte aksjer som er omløpsmidler, er børskurs på måletidspunktet. Dersom virkelig verdi av aksjene klassifisert som anleggsmidler faller under anskaffelseskostnad, og verdifallet er vurdert ikke å være av forbigående karakter, nedskrives aksjene. Nedskrivningen reverseres i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er tilstede.

Investeringer i datterselskap

Investeringer i datterselskap vurderes etter kostmetoden. Kostmetoden medfører at aksjen balanseføres til kostpris.

VARIGE DRIFTSMIDLER OG IMMATERIELLE EIENDELER

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler vurderes i balansen til anskaffelseskostnad, fratrukket ordinære bedriftsøkonomiske avskrivninger og eventuelle nedskrivninger. Nedskrivninger foretas i den utstrekning gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi. Det nedskrives til gjenvinnbart beløp. Sistnevnte er høyeste av salgsverdi og bruksverdi. Ordinære avskrivninger beregnes på grunnlag av eiendelens antatte økonomiske levetid og eventuell restverdi.

Følgende lineære avskrivningssatser legges til grunn:

Inventar og innredning	20,0 %
Kontormaskiner	20,0 %
EDB-utstyr	30,0 %
Bygninger	2,0 - 4,0 %

Årsmelding 2016

Pensjonsforpliktelser og pensjonskostnader

Sparebanken DIN følger Norsk Regnskapsstandard for pensjonskostnader. Pensjonskostnader knyttet til ytelsesbaserte ordninger er gjenstand for årlig aktuarberegnning. Pensjonskostnadene blir klassifisert som personalkostnader i resultatregnskapet.

Fra og med 1. januar 2015 ble det etter årsregnskapsforskriften innført en overgang til IAS19 for innregning og måling av pensjonskostnader. Endringen i regnskapsprinsipp medfører at banken ikke lenger kan regulere pensjonsforpliktelser med ikke resultatførte estimatavvik (korridor).

SKATT

Skatter kostnadsføres når de påløper og er knyttet til det regnskapsmessige resultat før skatt. Netto utsatt skattefordel er beregnet med 25 % på grunnlag av midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller, som reverserer eller kan reversere i samme periode, er utlignet og nettoført. Årets skattekostnad omfatter betalbar skatt for inntektsåret og endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel. Betalbar skatt består av inntektsskatt og formueskatt. Eventuelle endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel vises som årets skattekostnad i resultatregnskapet sammen med betalbar skatt for inntektsåret. Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom rapporterte skattemessige og regnskapsmessige resultater som vil utlignes i fremtiden.

OMREGNINGSSREGLER FOR VALUTA

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kursen pr 31.12.16.

LANGSIKTIG GJELD

Obligasjonsgjeld blir oppført til opptakskost. Opptakskost er pålydende med tillegg av overkurs eller fradrag for underkurs. Over-/underkursen inntektsføres eller kostnadsføres lineært som en justering til løpende renter over lånet løpetid.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømmer fra operasjonell drift av banken er definert som løpende renter fra utlåns- og innskuddsvirksomheten mot kunder, netto inn- og utbetaling fra utlåns- og innskuddsvirksomheten, samt utbetaling generert fra omkostninger knyttet til bankens ordinære virksomhet. Investeringsaktiviteter er definert som kontantstrømmer fra verdipapirtransaksjoner. I tillegg medtas kontantstrømmer knyttet til investeringer i driftsmidler og eiendommer. Finansieringsaktiviteter (funding) inneholder kontantstrømmer fra opptak og nedbetaling av obligasjonsgjeld og markedsinnlån.

Årsmelding 2016

NOTE 1 – RISIKOSTYRING

Sparebanken DIN sitt rammeverk for risikostyring og kontroll definerer risikovilje og prinsipper for styring av risiko og kapital som bygger på Basel II regelverket. Banken er pålagt risikogjennomgang i henhold til kapitalkravsforskriften og internkontrollforskriften. Bankens resultatmål er en konkurransedyktig egenkapitalavkastning og resultatvekst. Risikostyringen skal bidra til at dette målet oppnås, både ved at forretningsmessige muligheter utnyttes, og at potensielt negative resultatutslag begrenses.

Det er utviklet rutiner og instrukser i forbindelse med risikogjennomgangen som skal sikre at risikofaktorene håndteres på en tilfredsstillende måte. Det overvåkes periodisk at risikohåndteringen etterleves og fungerer som forutsatt.

Banken er eksponert for følgende risikoer; kreditrisiko, markedsrisiko, likviditetsrisiko og operasjonell risiko, i tillegg til bankens overordnede forretningsrisiko (herunder strategisk- og omdømmerisiko). Risiko vurderes etter en skala med fire nivåer: lav, middels, høy og ikke klassifisert risiko.

Kreditrisiko

Kreditrisiko er risiko for tap som skyldes at kunder/motparte ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser overfor banken. Kreditrisiko vedrører alle fordringer på kunder/motparte, utlån, kreditter, garantier, uoppgjorte handler, ubenyttede kreditter, samt motpartsrisiko som oppstår gjennom derivater. Kreditrisiko avhenger av blant annet fordringens størrelse, tid for forfall, sannsynlighet for mislighold og eventuelle sikkerheters verdi. Kredittap kan også oppstå som følge av operasjonelle feil. Kreditrisiko er bankens vesentligste risiko og består hovedsakelig av utlån.

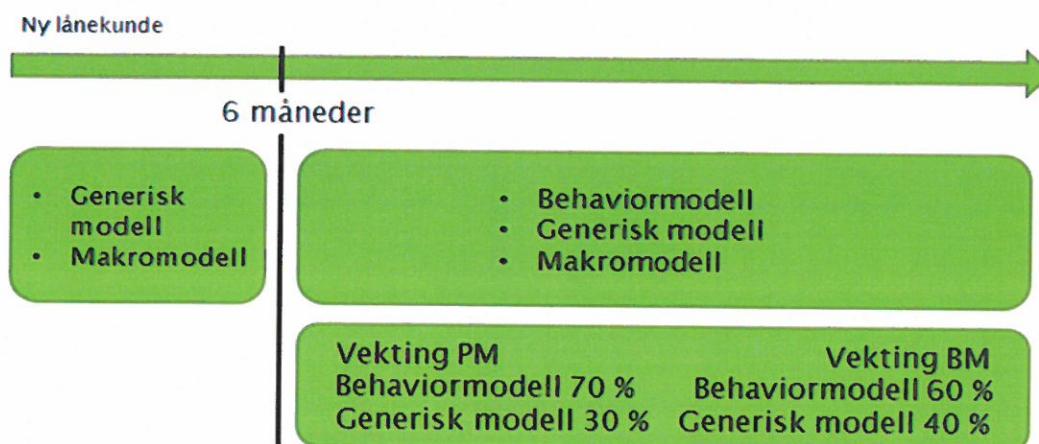
Som sikkerhet for bankens utlånsportefølje benyttes i hovedsak:

- pant i fast eiendom
- pant i bankinnskudd
- pant i aksjer og obligasjoner
- pant i registrerbart løsøre, landbruksløsøre og driftstilbehør
- pant i fordringer og varelager
- kausjonister

Generelt kreves sikkerhet for alle typer lån, med unntak av lønnskontokreditt.

Risikovurdering

Banken foretar risikoklassifisering av alle engasjementer som en integrert del av bankens kredittvurdering og saksgangsprosess. Banken har definert 5 risikoklasser, klasse 1-3 som tilsvarer gammel lav risiko, klasse 4-7 som tilsvarer gammel middels risiko, klasse 8-10 som tilsvarer gammel høy risiko. I tillegg klasse 11 som gjelder de misligholdte og klasse 12 som er de tapsutsatte engasjement.

Årsmelding 2016

Personmarkedet

Atferdsmodellen er utviklet spesielt for Eikabankene. Grunnlaget for modellen er alle kunder med kredittingasjement eller overtrekk i banken. Det er benyttet tre år med kundedata i modelleringsarbeidet. Modellen beregner sannsynlighet for at kunden går i mislighold i løpet av kommende 12 måneder.

Generisk modell: Den generiske modellen er AAA Soliditets generiske scorekort. Modellen er utviklet på grunnlag av kredittaktive norske personkunder. Dette scorekortet beregner sannsynlighet for at en kunde pådrar seg ny betalingsanmerkning i en periode på ett år fra forespørselfidspunktet.

Den generiske modellen for personmarked består av 5 ulike delmodeller, hvor 4 modeller er fordelt på kundenes alder, i tillegg til en modell på kunder som allerede er i mislighold.

Makromodell: Modellens primære hensikt er å justere forventet nivå for mislighold for det kommende året basert på de forhold som ikke forklares direkte gjennom kjennetegn ved kunden. Dette kan være forhold som økt mislighold ut fra forventet renteøkning, arbeidsledighet og lignende.

Bedriftsmarked

Atferdsmodellen er utviklet spesielt for Eikabankene. Grunnlaget for modellen er alle bedriftskunder med kredittingasjement eller overtrekk i Eikabankene. Det er benyttet tre år med kundedata i modelleringsarbeidet. Denne modellen er felles for alle bedriftskunder. Modellen tar for seg blant annet mislighold i løpet av ett år fra forespørselfidspunktet.

Generisk modell: Den eksterne modellen er AAA Soliditets generiske scorekort. Det er utviklet på grunnlag av kredittaktive norske foretakskunder. Selve modellen er delt i tre underliggende modeller:

- Selskap med ubegrenset personlig ansvar (ANS, DA osv.)
- Selskap med begrenset personlig ansvar (AS osv.)
- Eiendomsselskap

Dette scorekortet beregner sannsynlighet for at en kunde pådrar seg ny betalingsanmerkning eller går konkurs i en periode på ett år fra forespørselfidspunktet.

Makromodell: Modellens primære hensikt er å justere forventet nivå for mislighold for det kommende året basert på de forhold som ikke forklares direkte gjennom kjennetegn ved kunden. Dette kan være forhold som økt mislighold ut fra forventet renteøkning, arbeidsledighet og lignende.

Kreditrisiko styres gjennom bankens kreditstrategi. Det er utarbeidede kreditthåndbøker med policyer og rutiner samt administrativ fullmaksstruktur for styring av kreditrisiko, herunder klargjøring av krav til dokumentasjon og betjeningsveve for kunder som innvilges kreditt, samt krav til sikkerhet i engasjemantene. Risiko i porteføljen blir kontinuerlig overvåket for å avdekke sannsynlighet for mislighold og for å kalkulere tap dersom mislighold inntreffer.

Bankens kreditrisiko består hovedsakelig av enkeltrisikoer mot privat- og bedriftskundemarkedet. Etablert risikohåndtering skal sikre at kreditrisiko er i samsvar med bankens risikovilje. Det kan forventes at en eventuell nedgang i den norske økonomien i 2017 vil kunne forringe kvaliteten på utlånsporteføljen, og særlig innenfor næringslivskreditter. Modellen for gruppenedskrivning bygger på bransjeinndeling av kundene, offentlige tilgjengelige konkurssannsynligheter og forventet restverdi på objektene.

Konsentrationsrisiko

Eksponeringen er godt spredt geografisk, hensyn tatt til bankens markedsandel. For å sikre diversifisering er det gitt rammer for eksponering i bransjer, fylker og per kunde.

Årsmelding 2016

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risikoen for tap og gevinst forårsaket av endringer i markedsparametere som rente, valutakurser, aksje- eller råvarepriser. Markedsrisiko som banken står overfor er hovedsakelig renterisiko og inkluderer potensielle svingninger i verdien av fastrenteinstrumenter eller finansielle instrumenter knyttet til en markedsbenchmark (NIBOR flytende pengemarkedsrente) som følge av endringer i markedsrenter, og i fremtidige kontantstrømmer for finansielle instrumenter til flytende rente. Prisrisiko kommer av endringer i markedspriser, enten forårsaket av spesifikke faktorer knyttet til et individuelt finansielt instrument eller utsteder, eller faktorer som påvirker alle instrumenter handlet i et marked. Dette kan for eksempel omhandle endringer i priser eller volatilitet på aksjer, aksjeindekser eller råvarer. Rentepapirer, aksjederivater og råvarederivater er eksponert for denne risikoen.

Det vesentligste av markedsrisiko relaterer seg til verdipapirmarkedet representert ved egne verdipapirbeholdninger. Hovedtyngden av bankens portefølje er plassert i likvide obligasjoner med begrenset risiko for store fall i markedsverdi. Obligasjonsporteføljen er forvaltet av Eika Kapitalforvaltning AS som har spesialkompetanse innen området. Forvaltningen er underlagt rapporterings- og posisjonsrammer fastlagt av styret i banken. Rammene skal begrense risikoen, og disse rammene gjennomgås minst én gang i året.

Bankens samlede markedsrisiko vurderes basert på stressscenarier utarbeidet i tråd med anbefalinger fra Finanstilsynet og Baselkomiteen. Banken benytter følgende sikringsinstrumenter:
Rentebytteavtaler (renteswapper) – avtaler om å bytte rentebetingelser, for et bestemt nominelt beløp over et bestemt antall perioder.

Formålet med bruk av rente- og valutainstrumenter er å sikre fremtidige rentevilkår eller motvirke effekten av kurssvingninger. Aksjer i tilknyttede selskaper, konsernselskaper og strategiske plasseringer er ikke en del av prisrisikoen på aksjer, men inngår i strategisk risiko og eierrisiko.

Banken har ingen vesentlig valutaeksponering per 31. desember 2016.

Banken er også eksponert for renterisiko knyttet til tap av rentenetto. Ulik rentebinding og referanserenter på utlån og innlån gir utslag på rentenetto i banken. Renterisiko reduseres ved at innlån og utlån i høy grad tilpasses samme rentebetingelser.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at selskapet ikke klarer å innfri sine forpliktelser ved forfall uten at det oppstår store kostnader i form av dyr refinansiering eller behov for realisering av eiendeler. Bankens eksponering for likviditetsrisiko er hovedsakelig knyttet til finansiering i kapitalmarkedet og tap av innskudd.

Styring av likviditetsrisiko skjer gjennom fastsettelse av rammer for finansieringsstruktur, krav til spredning på instrumenter, markeder og løpetider, samt etablering av beredskapsfasiliteter. Likviditetssituasjonen betraktes som god.

Operasjonell risiko

Bankens operasjonelle risiko er risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser, samt juridisk risiko. Denne type risiko og tapskilder ligger i den løpende driften av banken. Banken har utarbeidet policyer, rutinebeskrivelser, fullmaktstrukturer mv, og dette, sammen med veldefinerte og klare ansvarsforhold, er tiltak som reduserer den operasjonelle risikoen. Det er videre tegnet hensiktsmessige forsikringsordninger, samt utarbeidet relevante beredskapsplaner for å håndtere krisesituasjoner.

Strategisk risiko

Strategisk risiko er risiko for at banken ikke skal "overleve". Dette er den fundamentale risiko for styret og toppledelsen, og den består i at verdiene av gjeld og eiendeler endres på grunn av faktorer i markedet. Dette fordrer en kontinuerlig vurdering av konkurransesituasjonen, bankens produkter og endringer i bankens rammevilkår.

Årsmelding 2016

Omdømmerisiko

Dette er risiko for at banken påføres tap eller kostnader som følge av at bankens omdømme svekkes ved manglende kontrollrutiner. Bankens risikovurdering er i 2016 foretatt etter samme opplegg som foregående år. Det er så foretatt en systematisk gjennomgang av alle tiltak som banken har ivaretatt for å redusere risiko. Den relative risiko er også vurdert mot de interne rutiner og instrukser og det rammeverk som er etablert i bankens systemer.

Forretningsrisiko

Forretningsrisiko er risiko for uventede inntektssvingninger ut fra andre forhold enn kreditrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Banken har ikke inngått kontrakter for 2017 som ikke er opplyst i regnskapet.

NOTE 2 – KREDITTRISIKO

MAKS KREDITTEKSPONERING – POTENSIELL EKSPONERING PÅ UTLÅN

2016	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.	Maks kreditteksp.
Lønnstakere o.l.	3.070.600	145.856	52.084	4.955	3.263.586
Utlandet	-	-	-	-	-

Næringssektor fordelt:

Jordbruk, skogbruk, fiske	109.978	9.186	376	1.860	117.679
Industriproduksjon	107.586	10.125	1.245	1.100	117.856
Bygg og anlegg	123.406	13.323	26.289	500	162.517
Varehandel, hotell/restaurant	71.487	14.372	4.462	650	89.672
Transport, lagring	27.403	2.147	4.561	1.850	32.260
Finans, eiendom, tjenester	369.225	13.179	6.807	3.200	386.012
Sosial og privat tjenesteyting	101.467	12.675	5.101	4.325	114.919
Offentlig forvaltning	-	15.000	-	-	15.000
Sum	3.981.154	235.863	100.926	18.440	4.299.501

2015

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.	Maks kreditteksp.
Lønnstakere o.l.	2.576.515	131.388	16.192	4.305	2.719.790
Utlandet	5.563	25	-	-	5.588

Næringssektor fordelt:

Jordbruk, skogbruk, fiske	113.847	7.591	376	2.250	119.565
Industriproduksjon	105.239	6.835	5.841	1.500	116.416
Bygg og anlegg	104.317	17.585	18.524	-	140.426
Varehandel, hotell/restaurant	50.122	14.642	5.026	240	69.550
Transport, lagring	27.140	1.598	4.403	-	33.141
Finans, eiendom, tjenester	325.361	24.946	9.585	7.600	352.292
Sosial og privat tjenesteyting	71.549	13.855	5.065	3.270	87.199
Offentlig forvaltning	0	15.000	-	-	15.000
Sum	3.379.653	233.466	65.012	19.165	3.658.966

Banken har definert 5 risikoklasser, klasse 1-3 som tilsvarer lav risiko, klasse 4-7 som tilsvarer middels risiko, klasse 8-10 som tilsvarer høy risiko. I tillegg klasse 11 som gjelder de misligholdte og klasse 12 som er de tapsutsatte engasjement.

Årsmelding 2016

RISIKOKLASSIFISERING

Personmarkedet 2016

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1-3	2.546.993	142.386	51.901	
Middels risiko, klasse 4-7	368.325	3.094	183	
Høy risiko, klasse 8-10	126.208	354		
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11-12	25.469	22		4.955
Ikke klassifisert	3.605	-		
Totalt	3.070.600	145.856	52.084	4.955

2015

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1-3	2.215.442	113.259	15.413	
Middels risiko, klasse 4-7	254.925	6.529	674	
Høy risiko, klasse 8-10	79.953	2.878	105	
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11-12	18.892	14		4.305
Ikke klassifisert	7.303	8.708		
Totalt	2.576.515	131.388	16.192	4.305

Bedriftsmarkedet 2016

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1-3	316.219	38.526	11.124	
Middels risiko, klasse 4-7	464.411	35.531	29.283	
Høy risiko, klasse 8-10	101.169	15.577	7.415	
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11-12	28.749	271	1.020	13.485
Ikke klassifisert	5	102		
Totalt	910.553	90.007	48.842	13.485

2015

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1-3	254.674	30.515	8.156	
Middels risiko, klasse 4-7	389.362	44.233	31.913	
Høy risiko, klasse 8-10	124.757	26.542	8.725	
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11-12	28.722	567	26	14.860
Ikke klassifisert	60	196		
Totalt	797.575	102.053	48.820	14.860

UTLÅN

	2016 Beløp	2016 Prosent	2015 Beløp	2015 Prosent
Jordbruk, skogbruk, fiske	109.978	2,8 %	113.847	3,4 %
Industriproduksjon	107.586	2,7 %	105.239	3,1 %
Bygg og anlegg	123.406	3,1 %	104.317	3,1 %
Varehandel, hotell/restaurant	71.487	1,8 %	50.122	1,5 %
Transport, lagring	27.403	0,7 %	27.140	0,8 %
Finans, eiendom, tjenester	369.225	9,4 %	325.361	9,7 %
Sosial og privat tjenesteyting	101.467	2,6 %	71.549	2,1 %
Offentlig forvaltning	-	0,0 %	0	0,0 %
Sum næring	910.553	23,1 %	797.575	23,8 %
Personkunder	3.070.600	77,9 %	2.582.078	77,2 %
Brutto utlån	3.981.154		3.379.653	
Individuelle nedskrivninger	-18.440	-0,5 %	-19.165	-0,6 %
Gruppenedskrivninger	-20.400	-0,5 %	-15.733	-0,5 %
Netto utlån til kunder	3.942.314	100,0 %	3.344.755	100,0 %
Utlån formidlet via Eika Boligkredit (EBK)	558.140		359.742	
Totale utlån inkl. porteføljen i EBK	4.500.454		3.704.497	

Årsmelding 2016

Utlån fordelt geografisk	2016 Beløp	2016 Prosent	2015 Beløp	2015 Prosent
Bø	1.024.581	25,7 %	919.391	27,2 %
Sauherad	221.003	5,6 %	194.951	5,8 %
Seljord	775.348	19,5 %	735.483	21,8 %
Kviteseid	210.341	5,3 %	187.385	5,5 %
Tokke/Vinje	425.575	10,7 %	265.644	7,9 %
Skien	198.296	5,0 %	111.384	3,3 %
Resten av Telemark	385.925	9,7 %	302.990	9,0 %
Oslo	290.467	7,3 %	259.389	7,7 %
Øvrige	449.617	11,3 %	403.037	11,9 %
Brutto utlån	3.981.154	100,0 %	3.379.653	100,0 %

Aldersfordeling på forfalte, men ikke nedskrevne utlån 31.12.

2016	0 - 30 dg	31 - 90 dg	91 - 180 dg	180 - 360 dg	Over 360 dg	Sum forfalte utlån	Sikkerhet- stillelser for forfalte lån
Personmarked	50.611	2.377	146	4.299	7.180	64.613	-
Bedriftsmarked	6.640	1.679	1.288	1.164	376	11.147	-
Sum	57.251	4.056	1.434	5.463	7.556	75.760	-

Aldersfordeling på forfalte, men ikke nedskrevne utlån 31.12.

2015	0 - 30 dg	31 - 90 dg	91 - 180 dg	180 - 360 dg	Over 360 dg	Sum forfalte utlån	Sikkerhet- stillelser for forfalte lån
Personmarked	38.885	7.245	4.742	50	9.403	60.325	-
Bedriftsmarked	3.094	1.456	20	606	2.920	8.096	-
Sum	41.979	8.701	4.762	655	12.323	68.421	-

Vurdering av utlån

Bankens utlån er vurdert til virkelig verdi på utbetalingstidspunktet.

Behandling av engasjementer som ikke er misligholdt

Banken foretar kvartalsvise vurderinger av utlåns- og garantiporteføljen for både nærings- og personkunder.

Behandling av misligholdte engasjementer

Et lån anses som misligholdt når låntaker ikke har betalt forfalte terminer innen 1 dag etter terminforfall, eller når rammekreditter ikke er inndekket som avtalt.

Behandling av konstaterte tap

Ved mislighold over 1 dag, inntrådt konkurs, avvikling eller akkord, blir engasjementet vurdert med hensyn til sikkerhet og betalingsevne for å få oversikt over bankens risiko for tap.

Reversering av tidligere tapsavsatte engasjementer

Reversering av tidligere tapsavsatte engasjementer skal skje i den utstrekning tapet er redusert og objektivt kan knyttes til en hendelse inntruffet etter nedskrivningstidspunktet.

Behandling av nedskrivninger på grupper av utlån

Nedskrivning på grupper av utlån vil si nedskrivning uten at det enkelte tapsengasjement er identifisert.

Behandling av individuelle nedskrivninger på utlån

Vurdering av om det foreligger objektive bevis for verdifall skal foretas enkeltvis av alle utlån som anses som vesentlige.

Rapportering av misligholdte låneengasjement

Rapportering av misligholdte lån skal ifølge myndighetenes krav rapporteres slik: Hvis kunden har ett eller flere misligholdte lån eller overtrekk på innskuddskonto, rapporteres kundens hele låneengasjement.

Årsmelding 2016

MISLIGHOLD

Misligholdte lån

	2016	2015
Misligholdte lån i alt	37.264	33.111
Individuelle nedskrivninger	-6.690	-6.595
Netto misligholdte lån i alt	30.574	26.516

Fordeling av misligholdte lån

	2016	2015
Personmarked	31.255	23.282
Næringssektor fordelt:		
Jordbruk, skogbruk, fiske	7.196	
Industriproduksjon	1.452	4
Bygg og anlegg	1.870	3
Varehandel, hotell/restaurant	434	804
Transport, lagring		
Finans, eiendom, tjenester		
Sosial og privat tjenesteyting	2.253	1.821
Offentlig forvaltning		
Misligholdte lån i alt	37.264	33.111

Tapsutsatte lån

	2016	2015
Øvrige tapsutsatte lån i alt	19.409	20.179
Individuelle nedskrivninger	-11.605	-12.570
Netto øvrige tapsutsatte lån i alt	7.804	7.609

Fordeling av øvrige tapsutsatte lån

	2016	2015
Personmarked	6.984	240
Næringssektor fordelt:		
Jordbruk, skogbruk, fiske	2.651	
Industriproduksjon	1.317	1.655
Bygg og anlegg		
Varehandel, hotell/restaurant	767	
Transport, lagring		
Finans, eiendom, tjenester	7.690	14.172
Sosial og privat tjenesteyting		4.112
Offentlig forvaltning		
Tapsutsatte lån i alt	19.409	20.179

Individuelle nedskrivninger på utlån

	2016	2015
Individuelle nedskrivninger 01.01.	19.165	22.685
Periodens konstaterete tap, hvor det tidligere er foretatt individuell nedskrivning		-6.655
Økte individuelle nedskrivninger i perioden	1.805	2.154
Nye individuelle nedskrivninger i perioden		3.080
Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	-2.530	-2.099
Individuelle nedskrivninger 31.12.	18.440	19.165

Årsmelding 2016

Individuelle nedskrivninger på utlån – fordelt på person/næring	2016	2015
Personmarked	5.415	4.305
Næringssektor fordelt:		
Jordbruk, skogbruk, fiske	2.600	2.250
Industriproduksjon	750	1.500
Bygg og anlegg	500	-
Varehandel, hotell/restaurant	650	240
Transport, lagring		
Finans, eiendom, tjenester	4.200	7.600
Sosial og privat tjenesteyting	4.325	3.270
Offentlig forvaltning		
Individuelle nedskrivninger på utlån i alt	18.440	19.165
Nedskrivninger på grupper av utlån	2016	2015
Nedskrivninger på grupper av utlån 01.01.	15.733	13.900
Periodens nedskrivninger på grupper av utlån	4.667	1.833
Nedskrivninger på grupper av utlån 31.12.	20.400	15.733
Tapskostnader utlån/garantier	2016	2015
Periodens endring i individuelle nedskrivninger på utlån	-725	-3.520
Periodens endring i individuelle nedskrivninger på garantier		-511
Periodens endring i gruppeavsetninger	4.667	1.833
Periodens konstaterete tap, hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger		6.655
Periodens konstaterete tap, hvor det tidligere ikke er foretatt individuelle nedskrivninger	300	428
Periodens inngang på tidligere perioders konstaterete tap	-436	-211
Periodens tapskostnader	3.806	4.674

Metoder for å fastsette virkelig verdi på utlån

Utlån er vurdert til amortisert kost. Bankens utlån kan hovedsakelig ikke omsettes i et aktivt marked. Bankens risikopåslag på utlånnene endres kun ved større endringer i markedsforholdene. Slike utlån anses i hovedsak å ha flytende rentebetingelser. Bankens kreditt-påslag for disse utlån er ikke endret ved årets slutt. Samme margin ville bli lagt til grunn for nye utlån på balansedagen. Balanseført verdi av lån med flytende rentebetingelser ansees derfor som beste estimat på virkelig verdi.

Beregning av virkelig verdi for utlån med fast rente, er foretatt for sammenligningsformål gjennom bruk av verdsettelsesteknikker der forventede fremtidige kontantstrømmer neddiskonteres til nåverdier. Forskjellen mellom bokført verdi og beregnet virkelig verdi er vurdert som uvesentlig, og utlån med fast rente er derfor balanseført til amortisert kost.

Resultatførte renter på lån som er nedskrevet.

Renter på lån som er nedskrevet er for 2016 resultatført med 1,1 mill. kroner.

Årsmelding 2016

NOTE 3 – KAPITALDEKNING

Kapitaldekning

	2016	2015
Innbetalt aksjekapital/egenkapital/beviskapital	224.147	224.147
Overkursfond	-	-
Sparebankens fond	140.179	129.882
Gavefond	-	-
Utjevningsfond	59.231	40.234
Sum egenkapital	423.557	394.263
Fradrag for overfinansiert pensjonsforpliktelse	-500	-584
Fradrag for immaterielle eiendeler		
Utsatt skatt	125	
Fradrag for ansvarlig kapital i andre fin.inst.	-9.025	-6.548
Sum ren kjernekapital	414.157	387.131
Fondsobligasjoner	70.000	35.000
Fradrag for overgangsregler for fondsobligasjoner	-14.000	-10.500
Fradrag for ansvarlig kapital i andre fin.inst.	-9.317	-12.805
Sum kjernekapital	460.840	398.826
Ansvarlig lånekapital		
Fradrag for ansvarlig kapital i andre fin.inst.		
Sum tilleggskapital	-	-
Netto ansvarlig kapital	460.840	398.826
	2016	2015
Eksponeringskategori (beregningsgrunnlag etter risikovekt)		
Stater	-	-
Lokal regional myndighet	9.406	5.181
Offentlig eide foretak	-	-
Institusjoner	21.229	27.701
Foretak	266.458	255.572
Massemarked	-	-
Pantsikkerhet eiendom	1.604.046	1.338.731
Forfalte engasjementer	34.079	28.092
Obligasjoner med fortrinnsrett	14.677	14.583
Fordring på institusjoner og foretak med kort siktig rating	31.622	39.026
Andeler i verdipapirfond	83	1.311
Egenkapitalposisjoner	90.713	97.848
Øvrige engasjementer	205.169	186.623
CVA-tillegg	-	-
Ansvarlig kapital i andre finansinst.	-18.342	-31.029
Sum beregningsgrunnlag for kredittrisiko	2.259.138	1.963.639
Beregningssgrunnlag for operasjonell risiko	182.468	147.331
Sum beregningsgrunnlag	2.441.605	2.110.971
Kapitaldekning i %	18,87 %	18,89 %
Kjernekapitaldekning	18,87 %	18,89 %
Ren kjernekapitaldekning i %	16,96 %	18,34 %

Årsmelding 2016

NOTE 4 – LIKVIDITETSRISIKO

Restnedbetalingstid på eiendels- og gjeldsposter EIENDELER

	< 1 mnd.	1–3 mnd.	3–12 mnd.	1–5 år	Over 5 år	U.løpetid	Sum
Kont./fordr.sentralbanker	-	-	-	-	-	62.700	62.700
Utl./fordr. til kreditinst.	-	-	-	-	1.000	175.675	176.675
Utlån til kunder	338.214	49.789	180.372	824.397	2.588.382	-38.840	3.942.314
Obligasjoner/sertifik.			2.997	217.554	10.053	-	230.605
Aksjer	-	-	-	-	-	62.759	62.759
Øvrige eiendeler	-	-	-	-	-	55.119	55.119
Sum eiendeler	338.214	49.789	183.369	1.041.951	2.599.435	317.413	4.530.172

GJELD OG EGENKAPITAL

	< 1 mnd.	1–3 mnd.	3–12 mnd.	1–5 år	Over 5 år	U.løpetid	Sum
Gjeld til kreditinst.	-	-	50.000	100.000	-	98	150.098
Innskudd fra kunder		84				3.400.596	3.400.680
Obligasjonsgjeld	-	-	-	450.000	-	-	450.000
Fondsobligasjoner			35.000	35.000			70.000
Ansvarlig lån							-
Øvrig gjeld	-	-	-	-	-	35.837	35.837
Egenkapital	-	-	-	-	-	423.557	423.557
Sum gjeld og egenkapital	-	84	85.000	585.000	-	3.860.088	4.530.172

Restløpetid for hovedpostene i balansen

Størsteparten av bankens innskudd kan i praksis disponeres på kort varsel. Derimot vil bankens lånekunder ønske langsiktig finansiering og kreditrammer.

I tabellen nedenfor er kasse-/driftskreditt tatt med under kolonne 3–12 mnd.

Banken har i praksis ansvaret for en betydelig likviditetsrisiko og forsøker bevisst å redusere likviditetsrisikoen på kort og lang sikt.

Etablerte ordninger med lån i Norges Bank, trekkrettigheter, obligasjons- og sertifikatlån i finansmarkedet er nødvendige kapitalkilder for å fylle likviditetsgapet mellom utlån og normale kundeinnskudd. Det er også avtalt lån via store norske kreditinstitusjoner.

Banken vil benytte muligheten til å skaffe langsiktig kapital via obligasjonslån og /eller finansinstitusjoner, eller overføre deler av utlånsporteføljen til Eika Boligkreditt.

Banken har trekkrettigheter på 160 millioner i DNB pr 31.12.2016.

NOTE 5 – RENTERISIKO

Renteendringstidspunkt for eiendels- og gjeldsposter EIENDELER

	< 1 mnd.	1–3 mnd.	3–12 mnd.	1–5 år	Over 5 år	U.binding	Sum
Kont./fordr.sentralbanker	-	-	-	-	-	62.700	62.700
Utl./fordr. til kreditinst.	-	-	-	-	1.000	175.675	176.675
Utlån til kunder				16.777		3.925.537	3.942.314
Obligasjoner/sertifik.	50.205	176.503	3.897			-	230.605
Aksjer	-	-	-	-	-	62.759	62.759
Øvrige eiendeler	-	-	-	-	-	55.119	55.119
Sum eiendeler	50.205	176.503	3.897	16.777	1.000	4.281.790	4.530.172

Årsmelding 2016

GJELD OG EGENKAPITAL

	< 1 mnd.	1-3 mnd.	3-12 mnd.	1-5 år	Over 5 år	U.binding	Sum
Gjeld til kredittinst.	100.000	50.000	-	-	-	98	150.098
Innskudd fra kunder		886.000				2.514.680	3.400.680
Obligasjonsgjeld	-	450.000	-	-	-	-	450.000
Fondsobligasjoner	-	70.000	-	-	-	-	70.000
Ansvarlig lån	-	-	-	-	-	-	-
Øvrig gjeld	-	-	-	-	-	35.837	35.837
Egenkapital	-	-	-	-	-	423.557	423.557
Sum gjeld og egenkapital	100.000	1.456.000	-	-	-	2.974.172	4.530.172

Ved endring i markedsrentene kan ikke banken foreta renteendringer for alle balanseposter samtidig dersom disse har ulik bindingstid. En endring av markedsrentene vil derfor bety økning eller reduksjon av netto renteinntekter i resultatregnskapet. Renterisikoen omfattes også av den direkte effekt en renteendring vil ha på balanseposter med og uten rentebinding.

Banken har lav renterisiko på sine utlån, da mer enn 99 % av lånen i egne bøker hadde flytende rente ved årets utgang. Banken hadde ingen fastrenteinnskudd ved utgangen av året. Netto renterisiko knyttet til utlånsvirksomheten er lav. Bankens renterisiko vurderes samlet som lav, og er godt innenfor fastsatte rammer. Tid frem til renteregulering for bankens eiendeler og forpliktelser fremgår av tabellen under.

NOTE 6 – MARKEDSRISIKO OG VERDIPAPIRER

Banken har ingen rentebytteavtaler utenom balansen

Beløp på kontrakt tilsvarer det referansebeløp (hovedstol) som er avtalt i bytteavtalen, og som er grunnlag for beregning av rente og avkastning.

Rentebytteavtalene medfører en avtale om bytte av rentebetingelser for et avtalt beløp over en avtalt periode. Det foreligger ingen avtaler om motregning av rentebytteavtaler.

SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER	Nominell verdi	Anskaffelseskost	Bokført verdi	Markedsverdi
Utstedt av det offentlige				
Lokale og regionale myndigheter				
Børsnoterte	20.000	20.008	20.006	20.006
Ikke børsnoterte	-	-	-	-
Sum utstedt av det offentlige	20.000	20.008	20.006	20.006
Utstedt av andre				
Institusjoner				
Børsnoterte	1.000	1.000	1.000	1.007
Ikke børsnoterte	63.000	63.211	63.055	63.157
Offentlig eide foretak				
Børsnoterte	-	-	-	-
Ikke børsnoterte	-	-	-	-
Foretak				
Børsnoterte	-	-	-	-
Ikke børsnoterte	-	-	-	-
Obligasjoner med fortrinnsrett				
Børsnoterte	137.000	138.123	137.544	137.683
Ikke børsnoterte	9.000	9.000	9.000	9.007
Sum utstedt av andre	210.000	211.334	210.599	210.854
Sum sertifikater og obligasjoner	230.000	231.342	230.605	230.860

Årsmelding 2016

Aksjer

Omløp	Org.nr	Navn	Antall	aksjer	Anskaffelses-kost	Bokført verdi	Markeds-verdi
Børsnotert							
	910.747.711	Orkla ASA		1.000	216	216	235
	937.888.937	Sparebanken Øst		3.000	660	156	156
Sum børsnotert				4.000	876	372	391
Ikke børsnotert							
	200.340.310	RomReal Inv EUR		71.400	35	35	36
	991.669.884	North Bridge Oppourtunity AS		5.532	113	-	138
	814.632.342	Klepp Sparebank		500	55	55	57
Sum ikke børsnotert				77.432	203	90	231
Sum omløpsaksjer				81.432	1.079	462	622

Anlegg		Antall	aksjer	Anskaffelses-kost	Bokført verdi	Markeds-verdi
Børsnotert						
Sum børsnoterte				-	-	-
Ikke børsnotert						
	885.621.252	Eika BoligKredit AS	5.217.380	21.767	21.767	22.780
	916.148.690	Spama AS	310	31	31	-
	937.894.805	Kvinesdal Spareb	13.495	1.350	1.228	-
	979.319.568	Eika Gruppen	513.464	18.027	18.027	69.318
	979.391.285	Eiendomskredit AS	4.617	484	484	-
		SDC AF 1993 H. A	4.688	2.131	2.131	2.126
	988.671.258	Aberdeen Eif II	18.797	142	83	125
	990.029.032	North Bridge Property AS	10.765	660	51	-
	937.896.581	Hjelmeland Spb.	8.400	924	834	-
	992.073.861	North Bridge Nordic Property II	10.765	550	54	-
	980.112.470	Bøgata AS	10.050	10.266	10.266	-
	880.520.962	Lifjell Vinterland AS	70	10	10	70
	984.365.772	Norsk Bane AS	75	87	87	91
	958.218.842	Telemark Bil	50	150	150	150
	924.099.658	Vest Telemark BI	270	27	27	-
	924.099.658	Telemark Biltruter AS	1.081	3.924	3.924	-
	912.293.165	BTV-INVEST	400	480	338	-
	990.269.637	Aktiv Eiendomsmegling AS	90	410	410	327
	992.785.314	Telespinn AS	15	15	15	15
	897.199.092	Århus Næringspark AS	2.500	1.000	1.000	3
	7.000.059.859	Seljord Næringshage Eiendom AS	200	1.000	1.000	1.000
	929.212.207	Vest Telemark Næringsbygg AS	185	120	120	120
	918.272.488	Eika Feeder AS	60	71	71	-
	913.851.080	BankID Norge AS	120	190	190	190
Sum ikke børsnoterte			5.817.847	63.816	62.298	96.314
Sum anleggsaksjer			5.817.847	63.816	62.298	96.314
Sum verdipapirer med variabel avkastning			5.899.279	64.894	62.759	96.936

Årsmelding 2016

Endringer i 2016	Anleggsaksjer
Inngående balanse	60.890
Tilgang 2016	4.601
Avgang 2016	-3.453
Nedskrivning	259
Utgående balanse	62.298

Netto gevinst/-tap på valuta og verdipapirer	2016	2015
Kursgevinst ved omsetning av obligasjoner	794	311
Kurstap ved omsetning av obligasjoner	-110	-1.123
Kursregulering obligasjoner	1.021	-2.089
Netto gevinst/-tap obligasjoner	1.705	-2.900
 Kursgevinst ved oms. av aksjer og andeler	812	-
Kurstap ved oms. av aksjer og andeler	-	-435
Kursregulering aksjer og andeler	24	239
Netto gevinst/-tap aksjer og andeler	837	-196
 Kurstap-/gevinst+ fra finansielle derivater og valuta	436	560
Sum netto gevinst/-tap på valuta og verdipapirer	2.977	-2.536

Aksjene handles ikke aktivt i markedet. Banken har allikevel vurdert at verdiene kan forsvarer.

Verdipapirbeholdningen spesifiseres og verdivurderes ved utløpet av hver regnskapsperiode (månedlig).

Omløpsporteføljen (herunder handelsportefølje og ikke handelsportefølje) og anleggsportefølje verdivurderes etter forskjellige regler og hver for seg.

Obligasjoner og sertifikater

Banken har obligasjoner definert som andre omløpsmidler.

Aksjer og grunnfondsbevis

Aksjer og grunnfondsbevis er klassifisert som omløps- eller anleggsmidler. Disse vurderes til den laveste verdi av anskaffelselkost og virkelig verdi.

Investeringer i datterselskap

Investeringer i datterselskap vurderes etter kostmetoden. Kostmetoden medfører at aksjen balanseføres til kostpris.

Børsnoterte obligasjoner og sertifikater inkluderer ikke verdipapirer notert på ABM.

NOTE 7 – RENTER OG LIGNENDE KOSTNADER PÅ ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

	2016	2015
Ansvarlig lånekapital		
Fondobligasjoner	945	995
Sum renter ol. kostnader på ansvarlig lånakapital	945	995

NOTE 8 – ANDRE RENTEKOSTNADER

	2016	2015
Avgift til Sikringsfondet	2.090	2.053
Sum andre rentekostnader	2.090	2.053

Sparebankloven pålegger alle sparebanker å være medlem av Bankenes sikringsfond. Fondets formål er å sikre at norske banker til enhver tid kan oppfylle sine forpliktelser. Bankenes sikringsfond plikter å dekke tap inntil 2 mill. kr som en innskyter har i en bank som er medlem av Bankenes sikringsfond. Bankene har ikke stillet garanti overfor Bankenes sikringsfondet i 2015 og 2016. Der er blitt betalt avgift i 2016. Det skal og betales avgift for 2017.

Årsmelding 2016

NOTE 9 – PROVISJONSINNTEKTER OG PROVISJONSKOSTNADER

Provisjonsinntekter	2016	2015
Garantiprovisjon	909	941
Formidlingsprovisjon	20	16
Betalingsformidling	7.962	7.226
Verdipapirforvaltning og –omsetning	1.480	1.086
Provisjon Eika Boligkredit	2.107	2.890
Provisjon ved salg av forsikringstjenester	5.172	4.932
Andre provisjons- og gebyrinntekter	1.848	1.859
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	19.498	18.950

Provisjonskostnader	2016	2015
Transaksjonsavgifter og lignende	3.465	3.137
Betalingsformidling, interbankgebyrer	238	261
Andre provisjonskostnader	29	58
Sum provisjonskostnader og kostnader fra banktjenester	3.732	3.456

Årsmelding 2016

NOTE 10 – PENSJON

Banken avviklet i 2014 den ytelsesbaserte ordningen for sine ansatte med unntak for de som var helt eller delvis uføre/syke på overgangstidspunktet. Alle aktive ansatte har derfor nå innskuddsbasert ordning med 7 prosent av lønn opptil 7,1G og 25,1 prosent for andel lønn som overstiger 7,1G. Innskuddsordningen inneholder også uførepensjon og tilfredsstiller lovens krav til obligatorisk tjenestepensjon. Kostnaden ved innskuddsbasert ordning tilsvarer løpende premie.

Banken og bankens ansatte er tilknyttet Fellesordningen for AFP, som gir de ansatte et livsvarig tillegg til fremtidig alderspensjon avhengig av samlet optjening i Folketrygden. Denne AFP ordningen anses i prinsippet som en ytelsesbasert flerforetaksordning. På grunn av manglende opplysninger fra administrator av flerforetaksordningen om bankens andel av totalforpliktsen, behandles ordningen som en innskuddsbasert ordning med løpende kostnadsføring av betalt premie.

For gjenværende ytelsesbaserte pensjonsordninger skjer regnskapsføringen i tråd med IAS 19. Dette innebærer at oppståtte estimatavvik ved endringer i forutsetninger føres direkte mot egenkapitalen, og ikke mot pensjonskostnader i bankens resultat. Beregning av pensjonsforpliktelser og pensjonskostnader utføres av uavhengig aktuar.

	2016	2015
Økonomiske forutsetninger for ytelsesbaserte pensjonsordninger		
Diskonteringsrente	2,60 %	2,70 %
Forventet avkastning	2,60 %	2,70 %
Lønnsregulering	2,50 %	2,50 %
G-regulering	2,25 %	2,25 %
Pensjonsregulering	0,00 %	0,00 %
Arbeidsgiveravgift-sats	10,60 %	12,80 %
Spesifikasjon av netto pensjonskostnad i resultatregnskapet	2016	2015
Service cost inkl. renter og arbeidsgiveravgift (AGA)	233	461
Administrasjonskostnader inkl. AGA	38	33
Netto rentekostnader (inntekter)	-19	84
Periodens pensjonskostnad for ytelsesbaserte ordninger	252	578
Innskuddsbasert ordning	1.515	1.629
Andre pensjonskostnader, herav AFP	234	455
Sum pensjonskostnader	2.001	2.662
Beløp direkte mot egenkapital i perioden		
Årets oppståtte stimatavvik tap (gevinst) på forpliktelser	-150	2.342
Årets oppståtte estimatavvik tap (gevinst) på pensjonsmidler	-201	641
Estimatavvik tap (gevinst) i perioden ført direkte mot egenkapital	-351	2.983
Spesifikasjon av balanseførte pensjonsmidler /pensjonsforpliktelser (-)	234	455
Brutto pensjonsforpliktelser inkl. AGA	-12.040	-13.156
Pensjonsmidler	12.275	13.503
Balanseførte pensjonsmidler /pensjonsforpliktelser (-)	235	347
herav:		
Overfinansierede ordninger (eiendel)	500	800
Underfinansierede ordninger	-265	-453

Årsmelding 2016

NOTE 11 – LØNNS- OG ADMINISTRASJONKOSTNADER

	2016	2015
Lønn til ansatte	22.894	19.660
Honorar til styre og tillitsmenn	645	610
Pensjoner	2.001	2.662
Arbeidsgiveravgift	3.730	3.019
Kurs, velferd, øvrige personalutgifter	496	1.150
EDB-kostnader	16.616	13.688
Markedsføring	2.286	2.187
Reiser, opplæring etc	648	466
Rekvisita	388	426
Honorarer eksterne tjenester	684	572
Telefon, porto	1.270	911
Sum Lønn og generelle administrasjonskostnader	51.658	45.351

Antall ansatte pr 31.12.

41,0

Antall årsverk pr 31.12.

38,5

Det er avsatt kr 1.338.000 inkl. avgift til bonus. Bonusen blir utbetalt i 2017 med en lik sum pr. årsverk.

Bonusavtalen gjelder alle unntatt Adm. banksjef.

Årsmelding 2016

NOTE 12 – LÅN OG YTELSER

	Lønn og honorarer	Pensjonsordning	Annen godt-gjørelse	Sum	Lån
Ledende ansatte					
Adm. banksjef Ben Roger Elvenes	1.364.768	448.965	226.370	2.040.103	2.479.000
Ledergruppa (Halgeir Kaasa, Ingebret Teigen, Sveinung Soterud)	1.983.322	220.835	109.533	2.313.690	5.560.000
Sum ledende ansatte	3.348.090	669.800	335.903	4.353.793	8.039.000
Styre					
Leder, Harald Flaten	99.000	-	70.261	169.261	18.000
Trygve Myrene	77.000	-	288	77.288	-
Solveig S. Abrahamsen	54.000	-	1.444	55.444	-
Olav Berge	62.000	-	2.016	64.016	-
Vidar Top	40.700	-	2.090	42.790	-
Aase H. Gjerde	35.850	-	1.243	37.093	-
Edvard Mæland	23.350	-	-	23.350	1.243.000
Annette Torsberg	(633.266)	-	49.992	683.258	1.976.000
- herav honorar	64.000	-	-		
Samlede ytelser og lån til styret	455.900	-	127.334	1.152.500	3.237.000
Kontrollkomite					
Leder, Øyvind Mo	20.000	-	228	20.228	1.885.000
Wenche M. Kåsa	15.000	-	288	15.288	-
Gunleik Smestad	15.000	-	-	15.000	3.832.000
Samlede ytelser og lån til kontrollkomiteen	50.000	-	516	50.516	5.717.000
* Kontrollkomiteen var kun operativ frem til februar 2016.					
Generalforsamlinga					
Leder, Dieter Oswald	20.000	-	636	20.636	-
Jørund Verpe	7.200	-	-	7.200	800.000
Aud Foldal	2.400	-	456	2.856	-
Jon Aarbakk	1.200	-	-	1.200	-
Berit Askildt Myrjord	1.200	-	-	1.200	-
Borgar Torbjørn Kaasa	1.200	-	288	1.488	18.000
Kjellaug Westbye Abrahamsen	1.200	-	228	1.428	1.748.000
Sveinung Soterud	(626.949)	-	34.875	661.824	3.220.000
- herav honorar	7.200	-	-		
Irina Telnes	7.200	-	228	7.428	1.400.000
Vigdís Olafsen	7.200	-	228	7.428	-
Inge Hegna	1.200	-	228	1.428	2.665.000
Bjørgulf Stavenes	(728.337)	-	26.446	754.783	1.000.000
- herav honorar	2.400	-	-		
Nils Gunvaldjord	(556.170)	-	38.960	595.130	2.180.000
- herav honorar	2.400	-	-		
Irene Særslund	(613.266)	-	39.728	652.994	1.110.000
- herav honorar	2.400	-	-		
Morten Olav Dyrud	2.400	-	228	2.628	911.000
Ivar Tjønnveit	1.200	-	228	1.428	200.000
Ingunn Munthe	1.200	-	288	1.488	-
Ingunn Espeset Vreim	2.400	-	288	2.688	2.600.000
Henry Mæland	2.400	-	-	2.400	-
Mette Astrid Heien Mo	2.400	-	-	2.400	-
Olav Moen	1.200	-	-	1.200	299.000
Trond Johnsen	2.400	-	-	2.400	-
Samlede ytelser og lån til forstanderskapet	80.000	-	143.333	2.736.055	18.151.000

Lån til ansatte er gitt etter særskilte regler vedtatt av styret, og ytes til subsidiert rente. Beregnet rentesubsidiering, er differansen mellom lånerente og myndighetenes normrente. Differansen, kr 604.675 for 2016, er grunnlag for fordelsbeskatning av ansatte. Beløpet er nettoført i regnskapet. Lån til banksjef følger generelle vilkår for øvrige ansatte. Lånen er sikret med pant innenfor forsvarlig verdigrunnlag. Lån, garantier og sikkerhetsstillelser til tillitsvalgte er gitt etter samme vilkår som for bankens øvrige kunder, og er sikret i henhold til bestemmelsene for slike lån og garantier.

Årsmelding 2016

NOTE 13 – VARIGE DRIFTSMIDLER

	Driftsmidler	Bygninger	Tomt	Sum
Kostpris 01.01.2016	12.871	32.892	1.010	46.773
Tilgang	4.306	6.212	399	10.917
Avgang		-4.689		-4.689
Kostpris 31.12.2016	17.177	34.415	1.409	53.001
Akkumulerte avskrivninger 01.01.2016	11.856	3.801		15.657
Tilbakeførte avskrivninger på utrangerte driftsmidler		-661		-661
Ordinære avskrivninger	1.129	1.408		-
Akkumulerte avskrivninger 31.12.2016	12.985	4.548		2.537
Bokført verdi 31.12.2016	4.192	29.867	1.409	35.468

	Eiendomstype	Areal m ²	Herav utleid areale m ²	Balanseført verdi 31.12
Fast eiendom				
Bamble	Hytter	150	150	2.324
Seljord	Bankbygg	2.200	520	27.540
Seljord	Tomt	3.586		1.409
Sum				31.273

NOTE 14 – ANDRE DRIFTSKOSTNADER

	2016	2015
Andre driftskostnader		
Driftskostnader fast eiendom	1.546	1.657
Honorar ekstern revisor	776	474
Leie av lokaler	1.868	1.603
Andre kostnader leide lokaler	894	737
Maskiner, inventar og transportmidler	580	453
Eksterne tjenester	-	-
Forsikringer	215	343
Kostnader Eika Gruppen AS	533	580
Ordinære tap	232	43
Andre driftskostnader	2.172	2.348
Sum andre driftskostnader	8.814	8.237

Spesifikasjon av revisjonshonorar:

Lovpålagt revisjon	286	247
Attestasjon	64	38
Skatterådgivning	155	77
Andre tjenester utenfor revisjon	271	112
Sum revisjonshonorar inkl. mva	776	474

NOTE 15 – SKATT

Årets skattekostnad i resultatregnskapet består av betalbar skatt på årets inntekt justert med for lite/for mye avsatt tidligere år, samt endring i utsatt skattefordel og utsatt skatt. Betalbar skatt i balansen består av skatt på alminnelig inntekt og skatt på formue. Utsatt skatt/-skattefordel i balansen består av skatt på netto skatteøkende/skattereduserende forskjeller pr 31.12.

Årsmelding 2016

	2016	2015	
Beregning av betalbar skatt			
Resultat før skattekostnad	41.302	31.699	
Permanente forskjeller	-10.125	-2.428	
Endring midlertidige forskjeller	-1.291	-15	
Skattepliktig inntekt, grunnlag betalbar skatt	29.886	29.256	
Betalbar skatt på årets resultat, 25 %	7.472	7.899	
Skattekostnad			
Betalbar inntektskatt for året	7.472	7.899	
Endring utsatt skatt	835	-708	
For mye/lite avsatt skatt tidligere år	117	75	
Formuesskatt	734	632	
Endring i utsatt skatt ført mot EK	87	49	
Sum skattekostnad	9.245	7.947	
Betalbar skatt fremkommer som følger:			
Formuesskatt	734	632	
Inntektskatt	7.472	7.899	
Sum betalbar skatt	8.206	8.531	
Oversikt over midlertidige forskjeller	Endring	2016	2015
Varige driftsmidler	-1.250	5.102	3.852
Over- / underfinansiert pensjonsforpliktelse	-106	7.997	7.891
Gevinst og tapskonto	630	-744	-114
Obligasjoner og andre verdipapirer	-2.613	-2.638	-5.251
Grunnlag utsatt skatt+ / utsatt skattefordel-	-3.339	9.717	6.378
Bokført utsatt skattefordel (-) / utsatt skatt (+)	-835	2.429	1.595
Endring i skattesats			
Sum bokført utsatt skattefordel	2.429	1.595	
Avstemming fra nominell til faktisk skattesats		2016	
25% skatt av resultat før skatt		10.327	
25% skatt av permanente forskjeller		-2.531	
25 % av endring midlertidige forskjeller		-323	
For mye/lite avsatt skatt tidligere år		117	
Formuesskatt		734	
Endring utsatt skatt ført mot EK		87	
Endring utsatt skatt		835	
Skattekostnad i henhold til resultatregnskap	9.245		

Skatter kostnadsføres når de påløper og er knyttet til det regnskapsmessige resultat før skatt. Netto utsatt skattefordel er beregnet med 25 % på grunnlag av midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller, som reverserer eller kan reversere i samme periode, er utlignet og nettoført.

Årets skattekostnad omfatter betalbar skatt for inntektsåret og endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel. Betalbar skatt består av inntektskatt og formuesskatt. Eventuelle endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel vises som årets skattekostnad i resultatregnskapet sammen med betalbar skatt for inntektsåret. Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom rapporterte skattemessige og regnskapsmessige resultater som vil utlignes i fremtiden.

Årsmelding 2016

NOTE 16 – KONTANTER OG INNSKUDD I NORGE BANK

	2016	2015
Kontanter og fordringer på sentralbanker		
Kontanter i norske kroner	12.507	14.454
Kontanter i utenlandske valutasorter	863	1.649
Innskudd i Norges Bank	49.330	49.175
Sum kontanter og fordringer på sentralbanker	62.700	65.278

Kjøp av valuta for videresalg til kunder gjøres via avtaler med andre norske finansinstitusjoner og Norsk Kontanthåndtering. Sparebanken DIN har ansvaret for kursrisiko, bokføring og rapportering av utenlandsk valuta. Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kurset pr 31.12.16.

NOTE 17 – OVERTATTE EIENDELER

Banken hadde ved utgangen av året ingen overtatte eiendeler i sin balanse.

NOTE 18 – EIERANDELER I DATTERSELSKAPER OG TILKNYTNDEDE SELSKAPER

Datterselskap	Kontor-kommune	Selskaps-kapital	Antall aksjer	Eier / stemmeandel	Bokført verdi	Total egenkap.	Resultat 2016
Eiendomsmegleren Din Telemark AS*	Bø	500.000	90	42,85	410.000	2.837.580	773.444
Seljord Næringshage Egedom AS	Seljord	1.000.000	200	100 %	1.000.000	946.541	-24.940

Tilknyttet selskap

Bøgata 69 AS*	Bø	10.050.000	10.050	100 %	10.266.000	13.146.326	741.675
Århus Næringspark AS*	Seljord	4.900.000	2.450	50 %	1	7.134.539	1.831.713

Mellomværende med tilknyttede selskaper og datterselskaper

Bøgata 69 AS	2016	2015
Innskudd fra datterselskap	510.153	608.045
Utlån til datterselskap	6.424.330	7.696.136
Renter til datterselskap	808	3.411
Renter fra datterselskap	268.350	381.218

Århus Næringspark AS	2016	2015
Innskudd fra datterselskap	668.341	1.071.501
Utlån til datterselskap	7.690.300	12.890.250
Renter til datterselskap	5.664	14.020
Renter fra datterselskap	61.092	76.799

Eiendomsmegleren Din Telemark AS	2016	2015
Innskudd fra datterselskap	16.184.519	21.465.631
Utlån til datterselskap	-	-
Renter til datterselskap	195.551	244.326
Renter fra datterselskap	1.400	2.417

Seljord Næringshage Egedom AS	2016	2015
Innskudd fra datterselskap	946.544	978.354
Utlån til datterselskap	-	-
Renter til datterselskap	3.496	2.279
Renter fra datterselskap	-	-

Restløpetid på lån til Bøgata 69 as er på 5 år

Årsmelding 2016

NOTE 19 – GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER OG INNSKUDD FRA KUNDER

	2016 Beløp	2015 Beløp
Gjeld og gjennomsnittlig rente 31.12.		
Gjeld til kredittinstitusjoner		
Uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	98	52.936
Med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	150.000	100.000
Sum gjeld til kredittinstitusjoner	150.098	152.936
Innskudd fra og gjeld til kunder		
Uten avtalt løpetid	2.514.318	2.359.179
Med avtalt løpetid	886.363	731.752
Sum Innskudd fra og gjeld til kunder	3.400.680	3.090.930
Innskudd fra kunder		
Lønnstakere og lignende	2.307.313	2.031.214
Utlandet	-	5
Næringssektor fordelt:		
Jordbruk, skogbruk, fiske	61.511	52.499
Industriproduksjon	32.172	31.354
Bygg og anlegg	125.732	99.734
Varehandel, hotell/restaurant	78.793	74.150
Transport, lagring	59.536	55.257
Finans, eiendom, forretningsmessige tjenester	276.453	288.522
Sosial og privat tjenesteyting	288.948	290.362
Offentlig forvaltning	170.222	167.834
Sum Innskudd	3.400.680	3.090.930
	2016 Beløp	2015 Beløp
	Prosent	Prosent
Innskudd		
Bø	1.067.943	31,4 %
Sauherad	153.373	4,5 %
Seljord	812.077	23,9 %
Kviteseid	149.405	4,4 %
Tokke/Vinje	337.136	9,9 %
Skien	149.508	4,4 %
Resten av Telemark	202.816	6,0 %
Oslo	198.027	5,8 %
Øvrige	330.397	9,7 %
Sum Innskudd	3.400.680	100,00 %
	2016 Beløp	2015 Beløp
	Prosent	Prosent

Årsmelding 2016

NOTE 20 – GJELD OPPTATT VED UTSTEDELSE AV OBLIGASJONER INKL. ANS. LÅNEKAPITAL OG FONDSOBLIGASJONER

Utestående pr 31.12.2016	Låneopptak	Siste forfall	Pålydende	Bokført Verdi	Amortisering	Nominell rente
Lånetype/ISIN						
Sertifikatslån						
Obligasjonslån						
NO0010697147	27.11.2013	27.11.2018	100.000	100.000		2,21 %
NO0010744790	09.09.2015	09.09.2019	100.000	100.000		2,08 %
NO0010767585	15.06.2016	15.06.2020	75.000	75.000		2,32 %
NO0010774904	22.09.2016	22.09.2020	100.000	100.000		2,19 %
NO0010778509	11.11.2016	10.09.2021	75.000	75.000		2,29 %
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer			450.000	450.000		
Fondsobligasjon						
NO0010372758	22.06.2007	22.06.2017	35.000	35.000		2,39 %
NO0010781263	22.12.2016	22.12.2021	35.000	35.000		5,94 %
			70.000	70.000		

Ansvarlig lån

Obligasjonsgjeld blir oppført til opptakskost. Opptakskost er pålydende med tillegg av overkurs eller fradrag for underkurs. Over-/underkursen inntektsføres eller kostnadsføres lineært som en justering til løpende renter over lånets løpetid.

Sparebanken DIN tok opp en fondsobligasjon på 35 mill. 22. desember 2016. Lånet er tatt opp i norske kroner. Løpetiden er 5 år. Lånet er bokført til nominell verdi med fradrag av periodisert underkurs. Lånet kan innfris helt eller delvis til pari kurs dato 22.12.2021. Renten er flytende og betales etterskuddsvis hvert kvartal på rentereguleringsdato, rentesatsen består av referanserente (3 mndr NIBOR) og en margin som fram til dato 22.12.2021 utgjør 475 punkter.

NOTE 21 – SPESIFIKASJON AV ANNEN GJELD

	2016	2015
Annen gjeld		
Bankremisser	593	1.434
Betalingsformidling	3.899	3.145
Skyldige offentlige avgifter	75	60
Betalbar skatt	8.206	8.531
Skattetrekk		
Leverandørgjeld	1.003	39
Annen gjeld ellers	7.211	2.488
Sum annen gjeld	20.987	15.697

Årsmelding 2016

NOTE 22 – EGENKAPITAL

	Innskutt egenkapital	Spb. fond	Gavefond	Utjevn.fond	Egenkapital
Egenkapital 01.01.2016	224.147	129.882		40.234	394.263
Utbetalte gaver					-
Endring i estimatavvik pensjoner direkte mot egenkapitalen		-87		-177	-263
Årsoppgjørsdisposisjoner		10.560		18.998	29.557
Egenkapital 31.12.2016	224.147	140.355	-	59.055	423.557

Sparebankstiftinga Bø har 1.389.712 egenkapitalbevis tilsvarende 62% av eierandelskapitalen og Sparebankstiftinga Seljord har 851.758 egenkapitalbevis som tilsvarer 38% av eierandelskapitalen. Pålydende er kr. 100 som er tilsvarende bokført verdi.

	2016	2015
Overført fra Gavefond		
Overført til Utjevningsfond	18.998	14.054
Overført til Sparebankens fond	10.560	7.698
Overført til utbytte	2.500	2.000
Sum	32.057	23.752

NOTE 23 – GARANTIANSVAR

	2016	2015
Garantiansomvar		
Betalingsgarantier	8.944	15.414
Kontraktsgarantier	29.042	26.280
Andre garantier	12.579	9.471
Samlet garantiansomvar ovenfor kunder	50.565	51.165
Garanti ovenfor Eika Boligkreditt	50.361	13.847
Sum garantiansomvar	100.926	65.012

Garanti til Bankenes Sikringsfond

	2016	2015
Garantier til Eika Boligkreditt AS		
Total andel av garantiramme		-
Saksgaranti	44.780	8.847
Tapsgaranti	5.581	5.000
Samlet garantiansomvar ovenfor Eika Boligkreditt AS	50.361	13.847

	2016		2015	
	Beløp	Prosent	Beløp	Prosent
Garantier fordelt geografisk				
Bø	55.820	55,3 %	20.466	31,5 %
Sauherad	12.305	12,2 %	12.587	19,4 %
Seljord	16.583	16,4 %	13.368	20,6 %
Kviteseid	9.222	9,1 %	8.131	12,5 %
Resten av Telemark	5.579	5,5 %	8.893	13,7 %
Oslo	241	0,2 %	241	0,4 %
Øvrige	1.175	1,2 %	1.325	2,0 %
Sum garantier	100.926	100,00 %	65.012	100,00 %

Banken stiller garanti for lån som våre kunder har i Eika Boligkreditt (EBK). EBK har som kriterium at lånet er innenfor 60 % av panteobjektet. Bankens kunder har pr 31.12.16 lån for 558,1 mill. kroner hos EBK. Garantibeløpet overfor EBK er todelt:

Tapsgaranti: Den samlede tapsgaranti er begrenset til 1 % av bankens utlånsportefølje i EBK, minimum 5 millioner kroner eller 100 % av låneporleføljen hvis den er lavere enn 5 millioner kroner. Banken plikter å dekke 80 % av konstaterte tap

Årsmelding 2016

på lån i portefølje formidlet til EBK, og EBK kan motregne overskytende del på 20 % i ubetalte provisjoner til alle eierbanker, proratarisk fordelt ut fra den enkelte banks andel av utlånsporteføljen på det tidspunkt tapet konstateres, i en periode på inntil 12 måneder fra tap konstateres.

Saksgaranti: Gjelder for hele lånebeløpet fra banken anmøder om utbetaling til pantesikkerheter har oppnådd rettsvern.

Banken har en likviditetsforpliktelse mot EBK. EBK har i sin risikostrategi krav om at overskuddslikviditeten minst skal dekke 75 % av likviditetsbehovet de nærmeste 12 måneder. I tillegg skal EBK's overskuddslikviditet være minst 6 % av innlånsvolumet. Likviditetsforpliktelsen er inngått i en Avtale om kjøp av OMF (Note Purchase agreement). Forpliktelsen om kjøp av OMF fra EBK utløses kun hvis markedssituasjonen er slik at EBK ikke kan finansiere likviditetsbehovet i OMF-markedet, og derfor må utstede obligasjoner direkte til eierbankene. Pr. 31.12.2016 var likviditetsforpliktelsen til EBK beregnet til 0. Banken har også en avtale med EBK om kapitalstøtte. Kapitalstøtten inntrer hvis EBK har behov for ansvarlig kapital for å nå sitt kapitalmål på 10 %. EBK har ikke offentliggjort evt. emisjonsbeløp for 2017.

NOTE 24 – NØKKELTALL

TABELL

Nøkkeltall er annualisert der annet ikke er spesifisert

Resultat

	2016	2015
Kostnader i % av inntekter justert for VP	65,1 %	62,4 %
Kostnadsvekst siste 12 mnd	13,5 %	15,0 %
Egenkapitalavkastning*	8,1 %	6,2 %
Andre inntekter i % av totale inntekter (eskl. VP)	18,8 %	18,5 %
Innskuddsmargin hittil i år	0,02 %	-0,29 %
Utlånsmargin hittil i år	2,21 %	2,56 %
Netto rentemargin hittil i år	1,84 %	1,91 %
Resultat etter skatt i % av FVK	0,80 %	0,63 %

Innskudd og Utlån

	2016	2015
Andel av utlån til BM av totale utlån på balansen	22,9 %	23,6 %
Andel lån overført til EBK – kun PM	15,4 %	12,2 %
Innskuddsdekning	85,4 %	91,5 %

* EK-avkastning etter beregnet skatt – Annualisert

Nøkkeltall er annualisert der annet ikke er spesifisert

Soliditet

	2016	2015
Ren kjernekapitaldekkning	16,96 %	18,34 %
Kjernekapitaldekkning	18,87 %	18,89 %
Kapitaldekkning	18,87 %	18,89 %
Leverage ratio	9,90 %	9,03 %

Likviditet

LCR	136	109
NSFR	133	118
Likviditetsindikator 1	108,20	109,48
Likviditetsindikator 2	110,21	113,80

Årsmelding 2016

Årsrekneskapen for perioden 01.01.2016 – 31.12.2016

Erklæring frå styret og adm.banksjef

Vi stadfestar at årsrekneskapen for perioden 01. januar til 31. desember 2016 etter vår beste overtyding er utarbeidd i samsvar med gjeldande rekneskapsstandardar og at opplysningane i rekneskapen gjev eit rettvisande bilet av banken sine eigedalar, gjeld, finansiell stilling og resultat som heilhet og at opplysninga i årsmelding gjev ein rettvisande oversikt over utviklinga, resultatet og stillinga til banken saman med ei skildring av dei mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorar banken står ovanfor.

Bø, 13. februar 2017

I styret for Sparebanken DIN

Harald Flaten
Styreleiar

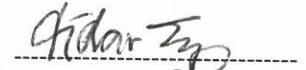
Trygve Myrene
Nestleiar

Olav Berge
Styremedlem

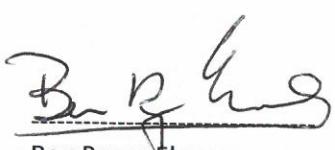
Solveig Sundbø Abrahamsen
Styremedlem

Vidar Top
Styremedlem

Annette Torsberg
Tilsette sin representant

Ben Roger Elvenes
Adm. Banksjef

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til generalforsamlingen i Sparebanken DIN

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Sparebanken DIN som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap, og kontantstrømoppstilling, som viser et overskudd på kr 32 057 152 for regnskapsåret avsluttet per denne datoен, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av bankens finansielle stilling per 31. desember 2016, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av banken i samsvar med de relevante etiske kravene i Norge knyttet til revisjon slik det kreves i lov og forskrift. Vi har også overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i bankens årsrapport bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Styret og banksjef (ledelsen) er ansvarlig for øvrig informasjon. Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den ellers viser seg å inneholde vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til bankens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle banken eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgjøre en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig

dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisionsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- ▶ identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisionsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll;
- ▶ opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av bankens interne kontroll;
- ▶ evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige;
- ▶ konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisionsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om bankens evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det foreligger vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet. Hvis slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, må vi modifisere vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at bankens evne til fortsatt drift ikke lenger er til stede;
- ▶ evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettvisende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen, tidspunktet for vårt revisjonsarbeid og eventuelle vesentlige funn i vår revisjon, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom vårt arbeid.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift, og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av bankens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Notodden, 13. februar 2017
ERNST & YOUNG AS

Tor Erik Baksås
statsautorisert revisor

Odd Knustad
statsautorisert revisor